

Trøndelag fylkeskommune
Tröndelagen fylhkentjielte

PROGRAM FOR FOLKEHELSEARBEID - RAPPORTSERIE 1/2023

Evaluering av Elevtjenesteappen - Et folkehelseiltak i Nærøysund kommune

Arnhild Myhr og Gudveig Gjørund

Arnhild Myhr & Gudveig Gjøvsund

Evaluering av Elevtjenesteappen - Et folkehelseiltak i Nærøysund kommune

Institusjoner: Sintef Digital, avd. Teknologiledelse og NTNU Samfunnsforskning

Steinkjer og Trondheim

September, 2023

ISBN – 978-82-693252-0-1

ISSN – 2704-1433

Rapport 1/2023

Forsidefoto: Nærøysund kommune

Utgiver av Program for folkehelsearbeid - rapportserie:

Trøndelag fylkeskommune

Fylkets hus Postboks 2560

7735 Steinkjer

Telefon 74 17 40 00

Forord

Program for folkehelsearbeid i kommunene 2017-2027 er en tiårig nasjonal satsning som er etablert av KS og Helse- og omsorgsdepartementet. Programmet skal bidra til kvalitetsløft i kommunene og til at kommunene oppfyller kravene i folkehelseloven. Hovedstrategien i programmet er å legge til rette for at kommuner utvikler og prøver nye tiltak, arbeidsmåter og metoder i samarbeid med frivillige lag og organisasjoner og med støtte fra kunnskapsmiljøer og fylkeskommunen.

Prosjektet Elevtjenesteappen i Nærøysund kommune er en del av den regionale satsningen i folkehelseprogrammet, *Program for folkehelsearbeid i Trøndelag 2017-2023*, som er et samarbeid mellom Trøndelag fylkeskommune, kommuner, FoU- og kompetansemiljøer, andre offentlige aktører, privat næringsliv og frivillige lag og organisasjoner i regionen.

Det er et krav om at alle kommuner som har deltatt på *Program for folkehelsearbeid i Trøndelag* må bruke ressurser på å evaluere det igangsatte tiltaket. Nærøysund kommune har samarbeidet med Sintef Digital og NTNU Samfunnsforskning om evaluering av sitt prosjekt – Elevtjenesteappen. Målsettingen med prosjektet har vært å gjøre kommunenes hjelpetjenester mer tilgjengelig for ungdom gjennom å samordne hjelpetjenester i en felles plattform for erfaringsutveksling, kommunikasjon, tilstedeværelse, retning og samhandling. Kommunikasjonsplattformen skal være i tråd med ungdommers ønsker og behov. Målgruppen er elever i ungdoms- og videregående skole.

Vi vil takke Trøndelag fylkeskommune, for finansiering av prosjektet gjennom Program for folkehelsearbeid. Informantene og ansatte i Nærøysund kommune fortjener også en stor takk. I tillegg rettes en stor takk folkehelsekoordinator og prosjektleder i Nærøysund, Anne Lene Gregersen, for godt samarbeid, engasjement og informasjonsdeling.

Steinkjer/Trondheim, september 2023

Arnhold Myhr
SINTEF Digital, Teknologiledelse

og

Gudveig Gjøsund
NTNU samfunnsforskning

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn	3
1.1	Program for folkehelsearbeid i kommunene	3
1.2	Ung i Nærøysund kommune	5
1.3	Målsettinger/problemstilling	5
1.4	Oppbygging av rapporten	6
2	Prosjektet "Elevtjenesteappen"	6
3	Metodisk tilnærming	7
3.1	Kvalitativ metode – fokusgruppeintervju	7
3.2	Kvantitativ metode – spørreskjemaundersøkelse blant elever	8
4	Resultater	8
4.1	Kvalitative fokusgruppeintervju	8
4.1.1	Hjelpere på videregående skole	8
4.1.2	Hjelpere på ungdomsskolen	14
4.1.3	Ungdomsrådet	19
4.2	Kvantitativ spørreundersøkelse	22
4.2.1	Beskrivelse av utvalget	22
4.2.2	Om Elevtjenesteappen	22
4.2.3	Selvopplevd helse og trivsel	27
5	Drøfting og anbefalinger	38
5.1	Samhandling mellom tjenester	38
5.2	Opprette digital kommunikasjonsplattform mellom elever og relevante tjenester	38
5.3	Gi elevene tjenester av bedre kvalitet	39
5.4	Anbefalinger	39
6	Referanseliste	41
	Vedlegg 1 – SIKT-godkjenning og informasjonsskriv	42
	Vedlegg 2 – Intervjuguide, hjelpere	45
	Vedlegg 3 – Intervjuguide, Elevrådet	46
	Vedlegg 4 – Spørreskjema	47

1 Bakgrunn

1.1 Program for folkehelsearbeid i kommunene

Prosjektet Elevtjenesteappen i Nærøysund kommune inngår i *Program for folkehelsearbeid i Trøndelag 2017-2023*. *Program for folkehelsearbeid i kommunene* er en tiårig nasjonal satsning (2017—2027) for å utvikle kommunenes arbeid med å fremme befolkningens helse og livskvalitet (Helsedirektoratet, 2017). Programmet er initiert av Helse- og omsorgsdepartementet og KS, og gjennomføres i et samarbeid mellom Helsedirektoratet, KS og Folkehelseinstituttet. Gjennom satsningen skal kommunene styrke sitt langsiktige og systematiske folkehelsearbeid, jfr. Folkehelseloven: «Formålet med denne loven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse. Loven skal sikre at kommuner, fylkeskommuner og statlige helsemyndigheter setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet i folkehelsearbeidet på en forsvarlig måte" (Lov om folkehelsearbeid, §1).

Hovedformålet med programmet er å styrke det systematiske og kunnskapsbaserte folkehelsearbeidet i kommunene slik at innbyggernes helse og livskvalitet bedres. Kommunene skal gjennomføre kunnskapsbaserte tiltak for å fremme barn og unges psykiske helse og forebygge rusmisbruk. Psykisk helse og rusforebyggende arbeid skal integreres i folkehelsearbeidet. Utjevning av sosiale ulikheter i helse, livskvalitet og deltakelse står sentralt. Andre stikkord er medvirkning, deltakelse og mestring og samhandling mellom ulike aktører og fag. Satsingen skal ha et befolkningsrettet perspektiv. Kommunene skal selv velge tiltak og tiltakene skal utvikles, gjennomføres og evalueres i samarbeid med aktører i folkehelsearbeidet. Alle tiltak som gjennomføres i kommunene gjennom programmet skal evalueres i samarbeid med FoU- og kompetansemiljøer. Dette samarbeidet bidrar til at kommunene får støtte, både organisatorisk og faglig, i alle ledd i prosessen. Det er fylkeskommunen som har ansvar for å rekruttere miljøer som kan bistå med å legge til rette for evaluering av tiltakene.

Figur 1-1 Trøndelagsmodellen for folkehelsearbeid

Blant de trønderske deltakerkommunene benyttes Trøndelagsmodellen for folkehelsearbeid som arbeidsmetode i programmet. Modellen er forskningsbasert og tar utgangspunkt i de sentrale utfordringene i folkehelsearbeidet gjennom sju steg, hvor hvert steg legger grunnlag for det neste. Modellen beskriver arbeidsmetoder for innhenting og omsetning av systematisk arbeid for å utvikle målrettede tiltak (Lillefjell et al. 2019). Metoden sikrer kontinuerlig læring og forbedring gjennom gjensidig kunnskapsutveksling mellom aktørene. På denne måten danner Trøndelagsmodellen et godt grunnlag for hjelpe kommunene til å

realisere folkehelselovens målsetting om å utjevne sosiale helseforskjeller og bidra til en samfunnsutvikling som fremmer god helse (Lillefjell et al. 2019).

1.2 Ung i Nærøysund kommune

Nærøysund kommune (opprettet i 2020 ved sammenslutningen av Vikna og Nærøy kommuner) ligger i Ytre Namdalen i Trøndelag fylke. Nærøysund har over 9 800 innbyggere og omfatter områdene på begge sider av Indre Foldafjord og ut til Viknaøyene og det åpne havstykket Folda. Kommunens administrasjon er delt mellom byene Rørvik og Kolvereid, som har henholdsvis 3 385 og 1 728 innbyggere, og som tidligere var administrasjonssentrum for henholdsvis Vikna og Nærøy. Nærøysund er landets største havbrukskommune og en stor fiskerikommune. Mange arbeidsplasser på Rørvik er også knyttet til kunnskapsintensiv forretningsmessig tjenesteyting. Jordbruket er en viktig næringsvei i hele kommunen med Trøndelags tredje største melkeproduksjon.

Det er seks kommunale, samt en privat grunnskole i Nærøysund. Tre av skolene, Rørvik, Kolvereid og Austafjord, er 1-10-skoler. Foldereid oppvekstsenter, Gravvik Oppvekstsenter og Nærøysundet skole har elever fra 1.-7. trinn. Val grunnskole er en privat skole lokalisert på samme område som Val videregående skole. Det er to videregående skoler i Nærøysund. Val videregående skole er privat, eid av Norsk luthersk misjonssamband og driver opplæring og oppdragsforskning innen jordbruk og havbruk. Ytre Namdal videregående skole på Rørvik har fagtilbud innen blant annet fiske og sjøfart samt en maritim fagskole.

I 2017 viste resultater fra ungdomsundersøkelsen gjennomført blant elever på ungdomstrinnet at 48 prosent av jentene har svart at de føler alt er et slit. 36 prosent svarte at de følte seg ulykkelig, trist eller deprimeret, 30 prosent føler håpløshet med tanke på fremtiden, 51 prosent bekymrer seg mye for ting. Dette utfordringsbildet samsvarer med lignende undersøkelser gjennomført over tid eks. Ung HUNT, Ungdata og Elevundersøkelsen. Bruken av helsetjenester i kommunen samsvarer ikke med utfordringsbildet da elever ved ungdomstrinnet rapporterte via Ungdata at 57 prosent ikke har brukt helsesykepleier på skolen siste 12 måneder, og 92 prosent har ikke benyttet helsestasjon for ungdom siste 12 måneder. Gjennom medvirkningsprosesser og kartlegging gjort gjennom Folkehelseprogrammet i Trøndelag fant Nærøysund kommune ut at de trengte å jobbe med å bedre elevers tilgang til «hjelpere», og også bidra til å gi dem mer sømløse tjenester.

Med bakgrunn i dette ønsket gamle Vikna kommune gjennom prosjektet å utarbeide et system for å forebygge psykiske helseplager hos ungdom gjennom skoleløpet gjennom å senke terskel for å benytte seg av og tilgjengeliggjøre hjelpetjenestene i større grad. Med hjelpetjenester menes tjenester i kommunal sektor og andre relevante tjenester som er i kontakt med ungdom gjennom skoleløpet.

1.3 Målsettinger/problemstilling

Prosjektet *Elevtjenesteappen* har som hovedmål å gjøre kommunenes hjelpetjenester mer tilgjengelig for ungdom gjennom å samordne hjelpetjenester gjennom en felles plattform for erfaringsutveksling, kommunikasjon, tilstedeværelse, retning og samhandling. Kommunikasjonsplattformen skal være i tråd med ungdommers ønsker og behov. Målgruppen er elever i ungdoms- og videregående skole.

Denne evalueringsrapporten har tatt utgangspunkt i følgende resultat- og effektmål:

Resultatmål:

- Styrke samarbeid på tvers av tjenestene
- Møte ungdom på deres plattform/digitalisering
- Senke terskel for bruk av- og tilgjengeliggjøre hjelpetjenestene

- Møte ungdom på de arenaer hvor ungdom er, gjennom digitalisering, kommunikasjon og tilstedeværelse.
- Skape samhandlingsforum på tvers av tjenestene for å heve kompetanse og skape en felles retning (utviklings- og mestringsperspektiv).
- Få appen klargjort ut fra vårt behov.
- Implementering av app.
- Appen skal tas i bruk av målgruppen.
- Sikre god implementering og koordinering av stafettlogg, BTI og andre satsninger på ungdomsskole og videregående.

Effektmål

- Færre ungdommer i fare for å få omfattende psykiske helseplager
- Lett tilgjengelige og mer sømløse offentlige tjenester til ungdom

Langsiktige mål:

- Forebygge psykisk uhelse blant ungdom

1.4 Oppbygging av rapporten

Rapporten er inndelt i fem hovedkapitler. Kapittel en har beskrevet Folkehelseprogrammet, og bakgrunnen for kommunens valg av prosjektet. I kapittel to beskrives prosjektet "Elevtjenesteappen". Kapittel tre beskriver metode og datainnsamling som sammen danner grunnlag for denne rapporten, og resultatene fra datainnsamlingen presenterer i kapittel fire. Kapittel fem gir en kort drøfting av resultatene og kommer med noen anbefalinger for veien videre.

2 Prosjektet "Elevtjenesteappen"

Nærøy og Vikna kommune ble slått sammen til Nærøysund kommune 1. januar 2020. På dette tidspunktet hadde begge kommunene allerede kommet i gang med Folkehelseprogrammet hver for seg. Nærøy hadde gjennom de første stegene i programmet kommet frem til at de ville utvikle et prosjekt på sømløse tjenester for barn og unge ved hjelp av styrking av familiekoordinatorrollen. Vikna hadde på bakgrunn av en søkekonferanse i kommunen, der det kom frem at det var vanskelig for barn og unge å komme i kontakt med fagpersoner når de trengte det, allerede bestemt seg for å innføre Elevtjenesteappen. Våren 2020 vedtok Nærøysund kommune at alle lærlinger, og elever i ungdoms- og videregående skole kan få digital helsehjelp gjennom appen Elevtjenesten.

Elevtjenesteappen gir enkel tilgang til alle hjelperne som skole, kommune og fylkeskommune tilbyr der elevene bor. Gjennom appen kan elevene chatte eller snakke med ulike fagpersoner eller hjelpere som kan gi svar på spørsmål eller gi råd om vanskelige situasjoner. Hvem som er tilgjengelige hjelpere på de ulike skolene varierer, men inkluderer ofte helsesykepleier, karriereveileder, rektor, rådgiver hos oppfølgingstjenesten (OT), og sosial- og/eller miljølærer. Elevene kan selv velge hvem de ønsker å stille spørsmål til. I tillegg gir appen en enkel oversikt over 36 andre landsdekkende hjelpetjenester for barn og unge, samt 2 døgnbemannede tjenester. Appen er ikke en erstatning for tilbudet skolene selv har til elever som ønsker hjelp og rådgivning, men et supplement. Tjenesten er en trygg og sikker digital kommunikasjon mellom eleven og hjelperne på de respektive skolene. Alle meldingene krypteres, og

eleven kan velge å være anonym om vedkommende ønsker det. Hjelperne svarer så raskt de kan på meldingene innenfor normal arbeidstid. Tjenesten er gratis.

3 Metodisk tilnærming

Det finnes både kvantitative og kvalitative forskningsmetoder. Kvantitative metoder gir en bred og generell forståelse i form av tall og statistikk, mens kvalitative metoder gjerne går i dybden og forsøker å få frem nye momenter eller implikasjoner av fenomener (Tjora 2018). Datagrunnlaget for denne evalueringsrapporten bygger på metodetriangulering. Det vil si at både kvalitative og kvantitative metoder kombineres, slik at spørsmålene som skal besvares blir belyst i størst mulig grad. En slik tilnærming kan både kompensere for svakheter ved enkeltmetoder, samt gi en mer helhetlig forståelse av det som undersøkes. Brukt riktig styrker en slik metodisk tilnærming validiteten til studien, det vil si i hvilken grad man kan trekke gyldige slutninger basert på de resultatene som foreligger.

Før datainnhenting ble gjennomført ble prosjektet meldt til Sikt - Kunnskapssektorens tjenesteleverandør (vedlegg 1). Alle informanter i prosjektet er anonymisert, uten mulighet til å koble informantens svar/data til navn og andre personopplysninger. Prosjektet er gjennomført i tråd med forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og i henhold til retningslinjer for samfunnsvitenskapelig forskning. Informasjonsskriv til hjelperne og ungdomsrådet ligger i vedlegg 2 og vedlegg 3.

3.1 Kvalitativ metode – fokusgruppeintervju

For å få en bedre forståelse av hvordan Elevtjenesteappen har fungert ble det i denne evalueringen gjennomført fire fokusgruppeintervju og et enkeltintervju av hjelperne på alle ungdoms- og videregående skoler i Nærøysund. Temaene som ble snakket om i intervjuene var hvordan innføring av appen har fungert, hvor fornøyd de er med løsningen og hvilken betydning appen har for arbeidet deres. I tillegg ble også gjennomført ett fokusgruppeintervju med representanter fra ungdomsrådet i Nærøysund med målsetting å belyse ungdomsgruppen sine erfaringer og tanker om en slik digital løsning. Kvalitativt intervju som metode egner seg særlig godt ved utforskning av menneskelige egenskaper som erfaringer, opplevelser, tanker, forventninger, motiver og holdninger, og til utforskning av dynamiske prosesser som samhandling, utvikling, bevegelse og helhet (Malterud, 2013). Fokusgruppeintervju, det vil si at det er mer enn en person som intervjues, er en teknikk der gruppeinteraksjonen rundt et bestemt tema, her Elevtjenesteappen, utgjør datamaterialet. Fordelen med å bruke fokusgruppeintervjuer er at respondentene svarer i dialog med hverandre og ikke i et en-til-en-forhold med intervjueren (Levin og Klev 2022, s. 168).

Målsettingen med intervjuene var å fremskaffe kunnskap/erfaringer fra hjelperne og ungdommene som er vanskelig å måle eller telle. Det ble i forkant utarbeidet en intervjuguide. De kvalitative fokusgruppeintervjuene ble gjennomført i Nærøysund 24. og 25. april 2023. Mens fokusgruppene med "hjelperne" ble gjennomført på de respektive skolene, ble fokusgruppen med ungdomsrådet gjennomført på deres møtelokale på samfunnshuset i Rørvik. På en av ungdomsskolene var det imidlertid kun en av hjelperne som hadde anledning til å stille opp, så dette ble gjennomført som et individuelt intervju over Teams. Intervjuene tok mellom en og 1,5 time, avhengig av hvor mye informantene ønsket å utdype sine

svar. Intervjuene ble gjennomført av forskningsansvarlig fra NTNU Samfunnsforskning og SINTEF, hvorav en aktivt stilte spørsmål og en som noterte og sikret at alle relevante temaer ble diskutert. Det ble gjort lydopptak under intervjuene, som i ettertid ble transkribert og anonymisert. Lydfilene vil bli slettet ved evalueringsprosjektets slutt. Intervjuguidene som ble brukt i intervjuene med hjelperne ved skolene og til ungdomsrådet er lagt ved vedlegg 2 og vedlegg 3.

3.2 Kvantitativ metode – spørreskjemaundersøkelse blant elever

For å undersøke elevenes erfaring med Elevtjenesteappen, hvor fornøyde de er med løsningen, samt egenopplevd helse og trivsel og bruk av helsetjenester ble det utarbeidet et spørreskjema vinteren 2023. Spørreskjemaet ligger vedlagt i vedlegg 4. Undersøkelsen ble besvart av elever på alle ungdoms- og videregående skoler i kommunen våren 2023. Totalt 231 ungdommer gjennomførte spørreundersøkelsen, hvorav 113 gikk på ungdomsskolen og 118 gikk på videregående skole. Undersøkelsen ble sendt ut til de ulike skolene via Nærøysund kommune for å sikre anonymitet til respondentene. Vi har dermed ikke oversikt over hvor mange elever som ble invitert til å delta i undersøkelsen, og vi kan dermed ikke beregne en svarprosent for undersøkelsen.

4 Resultater

I dette kapittelet vil vi først presentere resultater fra de kvalitative fokusgruppeintervjuene som er gjennomført med hjelpere på to videregående skoler, tre ungdomsskoler og Ungdomsrådet i Nærøysund kommune. Selv om helsesykepleiers ansettelsesforhold ikke er på skolen og kun er til stede på skolen noen faste dager i uken/måneden, er hen i denne sammenhengen en del av “hjelper-teamet” ved de respektive skolene. Videre vil de kvantitative resultatene fra spørreskjemaundersøkelsen som ble sendt ut til ungdomsskoleelever og videregående skoleelever presenteres.

4.1 Kvalitative fokusgruppeintervju

4.1.1 Hjelpere på videregående skole

Det ble gjennomført kvalitative gruppeintervjuer på to videregående skoler i Nærøysund. Det er en stor offentlige skole med rundt 350 elever. 70 prosent av elevene har yrkesfaglig opplæring, og 30 prosent tar studiespesialisering. I tillegg til å ha elever fra egen kommune kommer det også elever fra andre kommuner de linjene det er fritt skolevalg på. 10% av elevmassen bor på hybel. Ved denne skolen intervjuet vi fire av seks av hjelpere i Elevtjenesteappen; veileder i oppfølgingstjenesten (OT), helsesykepleier, rektor og spesialpedagogisk koordinator. Sosialpedagogisk rådgiver og karriereveileder skal også være hjelpere i appen på denne skolen, men de var ikke på plass under intervjutidspunktet. På denne skolen hadde alle hjelperne som ble intervjuet god kjennskap til appen, de hadde brukt den, og noen av dem brukte den til og med daglig.

Den andre videregående skolen er en noe mindre privat skole med spesiellinjer og der de fleste elevene bor på internat. Her intervjuet vi 3 hjelpere; sosiallærer og miljøleder som begge bor på/ i nærheten av skolen, og helsesykepleier som er ved skolen en dag i uka. Det er 150 elever ved skolen, og 120 av dem bor der på internat, og de fleste elevene er fra andre kommuner. Skolen er en kristen friskole og tilbyr

yrkesfaglig opplæring innenfor blant annet landbruk og akvakultur i tillegg til studieforberedende. Elevene ved denne skolen trenger litt ekstra støtte og hjelp i og med at de bor på internat, men ellers er utfordringsbildet ganske likt offentlig videregående skoler.

Før dataene presenteres kan det nevnes at Elevtjenesteappen var i aktiv bruk på den største skolen, mens det på den minste skolen var lite brukt. Her hadde helsesykepleier god kjennskap til appen, mens de andre to hjelperne ikke hadde. Grunnen til det var delvis at de ikke hadde jobbet så lenge på skolen og derfor hadde gått glipp av mye av informasjonen og kursingen hjelperne fikk ved innføring av appen. Elevene brukte dessuten ikke appen opp mot dem, noe som ble forklart med at det var en internatskole der det var ansatte som kunne kontaktes så å si døgnet rundt.

Videre i dette kapittelet vil det meste som presenteres være hentet fra intervjuet fra den største videregående skolen dersom ikke annet er oppgitt.

Bruk av appen

Hjelperne ved den største videregående skolen i Nærøysund kommune forteller følgende om hvordan de først ble **kjent med appen** og hvordan avgjørelsen om å ta den i bruk foregikk.

«Her startet det med at vi ble kontaktet av Nærøysund kommune, av kommunalsjef og folkehelsekoordinator. Vi ble spurt om å bli med i et 3-årig prosjekt der vi kunne være med uten kostnader knyttet til det. Det var opp til vurdering i ledergruppa, og så kontaktet vi skoleeier fordi vi har en tjeneste som alle videregående skoler i Trøndelag er med på som heter Elevhjelpa. Dette er ikke en app, men et nettsted som fylkeskommunen håndterer. (...) Fylkeskommunen sa at det var greit. Så vi bruker Elevtjenesteappen i stedet for Elevhjelpa, som den eneste videregående skolen i Trøndelag.»

Som sitatet viser, finnes det andre tjenester med noe av det samme formålet for videregående skoler i fylket. På spørsmål om hvorfor de allikevel valgte å innføre Elevtjenesteappen i stedet for Elevtjenesten svarer rektor:

«Vi sa ja for å få tettere tilknytning til Nærøysund kommune og til den andre videregående skolen (som ikke er fylkeskommunal og derfor ikke har tilgang til Elevhjelpa) her i kommunen. Vi ønsker å være synlige i elevgruppa. Derfor var det bra med en tjeneste som også ungdomsskolene brukte slik at elever hadde kjennskap til det samme systemet som var i bruk her på videregående når det begynte. Det var starten på det.»

Før innføringen ble det også diskutert en del internt i ledergruppa på den største videregående skolen om hvordan Elevtjenesteappen kunne være hensiktsmessig for dem. Det det særlig ble fokusert på i disse diskusjonene var at dette var en tjeneste om kom i tillegg til det de hadde av tjenester fra før, og at det måtte være en gevinst for dem å ta den i bruk, ikke bare et tilleggsprodukt. Det at elevene kunne henvende seg til hjelperne anonymt, og at det gjorde at hjelperne ble tilgjengelig for elever som ikke ellers ville tatt kontakt, ble det som gjorde at de ønsket å innføre appen.

Hjelperne ved den største skolen fikk god støtte og veiledning til implementeringen av utviklerne av appen. Det var ikke noe problem for dem å koble seg på appen, de fikk digital opplæring i bruk av den. Det

tekniske fungerte fra starten stort sett godt, og hvis det var noe de strevde med fikk de rask og god hjelp av utviklerne. Også støtten og oppfølgingen fra Nærøysund kommune har vært tett og god, og det har kommet jevnlig informasjon.

På den minste skolen etterlyses imidlertid informasjon til hjelperne.

«Vi som fungerer som hjelpere må vite hva som forventes av oss. Det må være en rolleavklaring her og kursing av oss i hvordan vi skal bruke den. Om man må gjøre seg kjent selv blir det litt på slump hvordan den tas i bruk. Sånn som det har vært nå må jeg selv gjøre den innsatsen. Dette har jeg ikke gjort, men det vil ikke si at jeg er imot appen. Mer det at dette er noe som kommer i tillegg og som jeg på egenhånd ikke har hatt kapasitet til å ta tak i.»

Som tidligere nevnt har det ved denne skolen skjedd utskiftning av hjelpere i appen underveis. Den opplæring og kompetansen som ble gitt til de første hjelperne er ikke blitt overført til de nye hjelperne, og det har heller ikke vært sterke føringer for at de skal gjøre det. Dermed har noe av initiativet som var rundt appen fra starten av smuldret bort. Dette mener de også er grunnen til at elevene ikke bruker appen.

«Jeg vet ikke helt hvorfor elevene ikke bruker det. Det er jo et godt verktøy. Jeg tror det er enklere for dem å sende SMS. Men hvis vi hadde gått rundt i klassene og tvunget dem litt, så tror jeg de hadde begynt å bruke den.»

Selve **implementeringen av appen** mot elevene skjedde i 2020 på begge de videregående skolene. På den største skolen ble informasjon om hvordan appen fungerer gitt i hver enkelt klasse. Plakater og klistremerker ble hengt opp på skolen i tillegg til at informasjon ble vist på skjermer. Det ble også informert på foreldremøter. Det ble poengtert at den var gratis og lett å laste ned ved hjelp av en QR-kode, og at det var frivillig om man ville bruke den. På spørsmål om hvordan elevene fikk veiledning til å ta i bruk appen sier de:

«Vi har oppfordret dem til å sende melding på appen. Og til å scanne QR-koden. Vi har gjort det klart at vi er hjelpelige til de som trenger det til å laste ned og bruke appen.»

Også ved den mindre private videregående skolen er det informasjon om appen på skjermer rundt omkring. Som tidligere nevnt, var det her lite kjennskap til appen. Noe av begrunnelsen var at dette er en internatskole og at det var lærere og ressurspersoner tilgjengelig for elevene døgnet rundt.

«Jeg har kontakt med elevene døgnet rundt. Vi har en tilsynstelefon de ringer når som helst. Terskelen for å ta kontakt med oss er lav.»

Flere av hjelperne som hadde vært involvert i implementeringsfasen av appen ved denne privatskolen hadde nå sluttet, og de som nå står oppført som hjelpere i appen føler ikke så mye eierskap til den. Hjelperne fra denne skolen som var med på fokusgruppeintervjuet var heller ikke helt sikre på hvem andre enn dem som var registrert som hjelpere i appen. På spørsmål om hvorfor de aldri har kommet ordentlig i gang med å bruke appen er det en som svarer:

«Dette er noe som kommer i tillegg til det vi allerede har. Verktøy er bare bra om de er i bruk. Det tar tid før man greier å sette seg inn i nye verktøy, og blir det ikke brukt så legges det bort.»

Av de vi snakket med på den minste skolen er det helsesykepleier som har mest kjennskap til appen, men heller ikke hun har prioritert å få elevene til å ta den i bruk.

«Jeg har ikke noe imot appen, men det å promotere den i klassene nå har ikke vært øverst på lista.»

Syn på appen

Hjelperne har inntrykk av at det er de samme som bruker appen som uansett ville tatt kontakt med dem. På den største videregående skolen har de systematisk oppfølging av appen både overfor hjelperne og elevene.

«Vi har lokal evaluering av Elevtjenesteappen to ganger i året. Og så går vi runde hver høst gjennom alle klassene og informerer om den.»

Underveis har det derfor kommet frem spørsmål rundt **etiske problemstillinger** ved bruk av appen. En av dem har gått på hvor tilgjengelig hjelperne skal være. Skal de være tilgjengelige hver dag 24 timer i døgnet? Helsesykepleier på den minste skolen har også gjort seg noen tanker rundt dette.

«Appen er designet slik at vi skal kunne være tilgjengelige 24/7, så når elever tar kontakt her forventer de å få svar fort. Jeg er veldig tilgjengelig, men det er ikke alle som synes at dette er greit. Men ungdom er utålmodig, og har vi et verktøy de kan bruke døgnet rundt, må vi også svare dem. Dette er en diskusjon vi er nødt til å ta.»

Appen gjør at det er lettere å kontakte hjelperne utenfor arbeidstiden, men samtidig mener hjelperne på den største skolen at det er lettere å slå av appen enn å la være å svare på meldinger de får mer «privat» på SMS eller Messenger.

«Jeg opplever at det er lettere å slå av Elevtjenesteappen og ikke være tilgjengelig på helg, enn med SMS og Messenger som er den private delen av meg. Elevtjenesteappen er jobb, og da kan jeg velge om jeg vil gå inn på den eller ikke.»

Det med tilgjengelighet er det med andre ord både fordeler og ulemper ved.

Et annet etisk spørsmål som har dukket opp er at noen i akutt nød, for eksempel noen som vurderer selvmord, sender melding anonymt til noen av hjelperne. Spørsmål om det er riktig at appen skal kunne brukes anonymt er da blitt diskutert. Samtidig er det en mulighet for at eleven ikke ville luftet sine tanker dersom hen ikke hadde mulighet til å være anonym.

Av hjelperne er det spesielt helsesykepleier som er mest fornøyd med appen. En av **fordelene** som blir fremhevet ved appen er at historikken er tilgjengelig gjennom tråden dersom eleven har startet kommunikasjonen gjennom Elevtjeneste-appen.

«Tidligere druknet jeg i sms, det var håpløst å finne tilbake. I Elevtjenesteappen har jeg tråden 2-3 år tilbake i tid. Jeg ser historikken og de tidligere henvendelsene.»

I tillegg er den et godt verktøy med tanke på planlegging av avtaler med elevene.

«Tidligere hadde jeg lapper på døra. Det kunne være 10-12 lapper. Det er greit å få dem på appen. Det har blitt mer en vane enn unntaket at elevene kontakter meg på Elevtjenesten. Elevene på videregående kan ikke gå så mye ut fra timene bare for å sjekke om jeg er ledig, så det er for dem mye mer lettvisnt å booke time nå uten at det går ut over undervisningen.»

Det er ikke lov å gi helsehjelp over Messenger eller SMS, noe som er mulig i Elevtjenesteappen. Dette blir sett på som en stor fordel ved appen. Men for helsesykepleier, som ønsker å bruke dette som et praktisk verktøy for å nå ut til alle elevene med sine tjenester, er det en utfordring at hun ikke kan ta direkte kontakt uten at elevene har kontaktet henne først.

«En utfordring er at jeg ikke kan ta kontakt med elevene på appen om de ikke har tatt kontakt med meg først. Da må jeg sende sms, og da fortsetter ofte samtalen på sms. Jeg savner at jeg ikke kan søke opp elevene.»

Det blir nevnt at skolene med Elevtjenesteappen har mulighet til å nå flere elever som har behov enn tidligere. Det blir spesielt trukket frem at gutter som synes det kan være flaut å synliggjøre overfor andre at de trenger hjelp har lettere for å ta kontakt med helsesykepleier nå som appen har kommet.

«Jeg har fått tak i mange flere gutter, og det synes jeg er det beste med hele appen. For noen av dem er det flaut å gå på døra til helsesykepleier, an noen skal se dem. Det er lettere for dem når de har en avtale og bare kan gå rett inn. Gutter sender ofte anonyme meldinger. Sjelden jenter. Men jeg greier gjennom kontakten vi har i appen til å motivere dem til å komme til meg etter hvert.»

Som vi ser av sitatet er det også store fordeler at appen er anonym i og med at det er lettere å få hjulpet grupper av elever som ikke ville henvendt ellers.

Det er helsesykepleier som både bruker appen mest aktivt og som er mest positiv til den. De andre hjelperne er imidlertid også overveiende positive til den. Selv om de ikke får mange henvendelser fra elevene i appen, er det flere fordeler som trekkes frem.

«Jeg synes det er fint at det er mange hjelpere i appen. Elevene får oversikt over skolen med presentasjoner av hver av oss. De får se hva som er oppgavene våre, de slipper å lure på det. Den er informativ.»

«De får også en veldig fin oversikt over alle nasjonale tjenester som tar seg av ulike problemstillinger. Den er samlet og ryddig. Alt fra lokale hjelpere, nasjonale tjenester og ofte stilte spørsmål ser de der.»

På spørsmål om det er noe negativt vet at hjelperne ikke treffer eleven fysisk når de blir kontaktet gjennom appen, svarer rektor dette:

«De som vil bli kjent med meg bruker uansett ikke appen for å komme i kontakt med meg. De som tar kontakt anonymt kan jeg lose videre dit jeg mener de skal gå, eller jeg kan spørre om jeg skal formidle dem videre. Jeg synes ikke det er negativt at vi ikke får den fysiske kontakten.»

Et av målene med Elevtjenesteappen er å tilby mer **helhetlige tjenester** til elevene. På den største videregående skolen synes de ikke at appen har bidratt til dette.

«Det er ikke samarbeid mellom oss hjelpere i appen, helhetlige tjenester har appen ikke bidratt til. Vi har gode rutiner i kommunen for helhetlig oppfølging og de ukentlige fysiske møtene vi har bidrar til mer helhet i tjenestene. I appen er vi jo hver for oss.»

Som sitatet viser er det andre rutiner kommunen og skolen allerede har etablert som er det som bidrar til helhetlige tjenester. For denne skolen var det å styrke de helhetlige tjenestene heller ikke en del av hensikten for dem ved å ta i bruk appen.

Elevtjenesteappens potensial

Det skal være muligheter for karriereveileder på videregående skole å bli kontaktet av elever som går i 10. klasse på ungdomsskolen, men den er pr i dag lite kjent. Overgangen mellom ungdomsskole og videregående skole kan være vanskelig for mange, så muligheten til å komme i kontakt med hjelpere som er tilknyttet videregående skole burde i større grad bli kjent for ungdomsskoleelever.

Flere nevner at digitale løsninger er veien å gå i fremtiden på mange typer tjenester. En app som Elevtjenesten er et godt tiltak for å få tjenester i videregående skoler over i digitale arenaer.

«Vi må ha digitale løsninger som fungerer. Det må være lettvisst for elevene, hvis ikke finner de andre digitale løsninger som Teams eller Instagram. Men der kan vi ikke gi helsehjelp.»

«Vi må ha flere arenaer å møte ungdommen på. Vi må ta i betraktning mangfoldet, ungdommer er så forskjellige. Det må være lav terskel for alle. Det er litt av essensen med Elevtjenesteappen.»

Allikevel fremheves det at appen ikke bør eller kan erstatte all fysisk kontakt. Det den egner seg for er å gjøre det enklere for elevene å etablere kontakt med hjelpere, gjøre hjelpere mer tilgjengelige for elevene, etablere gode samarbeidsrutiner mellom hjelpere og elever og ha en digital kanal der det er mulig å gi helsehjelp.

Anonymiteten fremheves som viktig. De elevene som av ulike grunner ikke ønsker å bli sett av medelever når de søker hjelp, eller ikke vil identifiseres av hjelpere, har her en kanal hvor de nå kan få hjelp. Dette veier i noen grad opp for hjelpernes frykt for at det skal komme inn virkelige alvorlige meldinger som de ikke kan ta tak i fordi de ikke kjenner elevenes identitet.

«Den kan være med og redde utviklingen av psykisk sykdom ved at de kan være anonyme. Og den gir oss flere muligheter å møte ungdommen på. Det må også være en måte å møte oss på for de ungdommene som er mer tilbakeholdende.»

Det som imidlertid kunne styrket bruken av appen var om det også var muligheter for hjelperne til å kontakte elevene direkte, uten at elevenes mulighet til å ta kontakt anonymt blir borte. På den måten kan appen i større grad brukes som et planleggingsverktøy for både helsesykepleier og andre ved innkalling til for eksempel vaksiner eller rådgivningssamtaler. Dette er noe som også helsesykepleier på den minste skolen etterlyser:

«Jeg kunne tenke meg å bruke den til å sende ut felles informasjon, felles meldinger som ikke er konfidensielle til hele elevgrupper. Det er ikke riktig at det kun er enveis kommunikasjon. Vi må kunne oppsøke dem og tilby hjelp også, ikke alltid at tar kontakt med oss. Appen kan bli mindre brukt av den grunn, at det å starte kommunikasjonen bare er enveis.»

Det å få det aller meste av koordineringen og kommunikasjonen mellom elever og hjelpere inn på denne appen, både den anonyme og ikke-anonyme, ville ført til at flere muligheter ved appen ville blitt brukt i større grad.

Et hinder som blir nevnt for å ta i bruk Elevtjenestenappen på permanent basis er økonomi. Videregående skoler i Trøndelag har, som nevnt i starten av dette kapittelet, i utgangspunktet tilgang til en hjemmeside som heter Elevhjelpen. Den eies og drives av fylkeskommunen, og er en gratis tjeneste som fylkeskommunen ønsker alle videregående skoler i fylket skal benytte. For at videregående skole i Nærøysund skal benytte seg av Elevtjenesteappen er det derfor viktig at den ikke koster dem noe ettersom de har et nesten like bra alternativ som for dem er gratis.

«Vi er den eneste skolen (i Trøndelag) som ikke er inne i Elevhjelpa. For meg som leder er det et problem ettersom vi dukker opp i statistikken som en skole som ikke tilbyr digital hjelp. Jeg må ofte forklare at vi bruker Elevtjenesteappen i stedet for Elevhjelpa. Elevhjelpa er gratis, så det blir et økonomisk spørsmål om vi kan fortsette med Elevtjenesteappen. Dersom det ikke koster oss noe er det det samme for meg hva som brukes bare det fungerer.»

På den private videregående skolen er, som skrevet tidligere, ikke appen i aktiv bruk i særlig grad i dag. Hjelperne er imidlertid ikke avvisende til at appen kan ha potensiale også for dem.

«Det kan ligge et potensiale der som vi ikke har brukt og som jeg fortsatt ikke helt har satt meg inn i.»

Da er det imidlertid avgjørende at noen må ha ansvar for «drifting» av appen. Det foreslås å delegere dette til en skole eller at det er noen fra «sentralt hold.

«Noen må drifte oss. Ellers blir det tilfeldig hvem som bruker appen og hvordan.»

4.1.2 Hjelperne på ungdomsskolen

I Nærøysund intervjuet vi hjelperne ved tre ungdomsskoler. Ved den første skolen gjennomførte vi et fokusgruppeintervju med tre av hjelperne; rektor, helsesykepleier og miljøterapeut. Dette er en 1.- til 10. trinn skole. Rektor er leder for hele skolen, miljøterapeuten arbeider på alle trinn og helsesykepleier har ansvar for 5. til 10. trinn. Dette er en forholdsvis stor skole med flere hundre elever. Småskole og storskole har ulike bygg, men overgangen til ungdomstrinn er allikevel ikke så stor for elevene som går her.

Ved den andre skolen snakket vi med sosiallærer, karriereveileder (i 30%) og helsesykepleier. Også denne skolen er en 1.-10. trinn skole. Den er litt mindre enn den første skolen, men også denne har flere hundre elever. Sosiallærer er tilknyttet alle trinnene, helsesykepleier 6.-10. trinn, mens karriereveilederen har veiledning kun på ungdomstrinnet.

Den tredje skolen er en liten grendeskole. Det er en fådelt 1.-10. trinn skole med rundt 50 elever totalt. 15 av dem går på ungdomstrinnet. Ved denne skolen gjennomførte vi intervju med helsesykepleier over Teams. Hun er fysisk til stede på skolen en dag annenhver uke. I tillegg til henne er inspektør, miljøterapeut og sosiallærer hjelpere, men de hadde ikke anledning til å bli intervjuet på avtalt tidspunkt.

Bruk av appen

Hjelperne på en av de største ungdomsskolene forteller at de fikk appen presentert som en ekstra informasjonskanal der det skulle være lett for elevene å ta kontakt om de hadde spørsmål eller behov. Denne kanalen skulle ikke ta over for noe annet, men være et tilleggshjelpemiddel. Opplæringen blir beskrevet som ryddig og fin, men at det ikke har vært noen ny runde med opplæring av nye hjelpere som kom til etter hvert. Helsesykepleierne ved to av skolene ble hjelpere etter at appen var innført og skolene allerede hadde fått informasjon, introduksjon og hatt en testrunde. Selv om det har vært noen tekniske problemer ved appen med innlogging og endring av brukere, har de allikevel fått tilstrekkelig rettleiding av forgjenger/andre hjelpere, og det har heller ikke vært vanskelig å komme i kontakt med leverandør av Elevtjenesteappen når det var noe de lurte på. På spørsmål om opplæringen var tilstrekkelig sier alle at appen er såpass enkel i bruk at de ikke har hatt behov for mer enn det de har fått.

Elevene selv er blitt informert klassevis og gjennom digitale og fysiske oppslag.

«Vi har jo promotert. Vi har gått rundt i alle klassene, og så er det hengt opp lapper. Klistremerkene er plassert litt vilkårlig. Det var en standardisert video som vi viste.. Men det er jo noen som ikke får det med seg uansett.»

Ved den minste skolen fikk appen en «restart» etter at nåværende helsesykepleier begynte der. Da hun startet på måtte hun lære seg den, og hun brukte da anledningen til å minne elevene på den også.

«Det ble bestemt at skolen skulle henge opp plakater. Jeg hadde ikke tatt den i bruk jeg heller, så hvis jeg hadde en plakat på kontoret så kunne jeg minne elevene på appen når de var i kontoret mitt. Det ble også opplyst i klassene. Og så sendte alle en testmelding til meg som jeg svarte på.»

På den minste skolen har helsesykepleier og rektor evaluert appen sammen med en kontaktperson fra kommunen. Der har de snakket om hvordan de kan jobbe for at appen skal bli mer brukt.

Helsesykepleierne forteller at Elevtjenesteappen av og til brukes av elevene, mens de andre hjelperne, spesielt rektor ved en av de største ungdomsskolene, sier at den brukes lite.

«Egentlig bruker vi den ikke så ofte. Jeg sjekker av og til, men har på følelsen at mange ikke bruker den så ofte. Den er for elever, men jeg opplever at jeg som lærer har så mye kontakt med elevene hele tiden ellers.»

På en av de store skolene plasseres årsaken til at appen er lite i bruk på elevene.

«De gangene jeg har lyktes har den vært praktisk og lettvin, for tilgjengeligheten både min og elevene sin. Men du må bruke litt energi på å lære dem opp og minne dem på den. De er jo litt flyktige disse unge.»

Helsesykepleier ved den samme skolen sier at hun bruker den mer enn de andre hjelperne, og de andre hjelperne forklarer det med at helsesykepleier ikke er på skolen hver dag. Helsesykepleier ved grendeskolen synes appen er et viktig verktøy for dem. Det går to uker mellom hver gang hun er på skolen, og appen kan gi henne bedre mulighet til å være tilgjengelig for elevene mellom hver gang. Også ved de andre skolene sier helsesykepleierne at de ønsker å være tilgjengelig for elevene hele tiden selv om de ikke er til stede på skolen hver dag.

«Jeg ser på den hver dag. For min rolle er det viktig at de vet at de har mulighet til å nå meg. Jeg svarer uansett om jeg kan møte dem eller ikke.»

Selv om appen bare brukes av og til opp mot helsesykepleierne har de positive erfaringer med den, spesielt når det gjelder å avtale og følge opp avtaler de har med elevene. Det er også et par av de andre hjelperne som sier at de har fått anonyme henvendelser av elever som de har fått til å hjelpe. Disse elevene ville antageligvis ikke ha tatt kontakt dersom de ikke hadde hatt mulighet til å være anonyme.

Syn på appen

Mens et par av hjelperne ved ungdomsskolen sier at de ikke har behov for Elevtjenesteappen og at de ikke ville savnet den hvis den forsvant, sier de fleste at den tilfører noe positivt dersom den brukes. Helsesykepleierne ved alle tre skolene er positive til appen, og skulle ønske at den ble brukt enda mer.

«Jeg skulle ønske vi kunne lære opp elevene til å bruke den litt mer. Når man først begynner å snakke med dem på appen, så er det kjempepraktisk. (...) Det med å lage avtaler er veldig praktisk, så slipper man å sitte og vente på noen som ikke kommer.»

Den praktiske arbeidshverdagen til helsesykepleierne glir lettere når de først er til stede på skolene ettersom de har fått laget avtaler med elevene i forkant. Som tidligere nevnt er helsesykepleier ved den minste skolen veldig positiv til appen, men av en litt annen grunn.

«Jeg tenker det er behov for appen. Dette er en liten grendeskole. Jeg er der annenhver torsdag, og det er ganske lite. Det kan hende jeg er syk eller at elevene har turdag eller at det er møter som spiser opp dagene mine, så da kan det hende at jeg bare er tilgjengelig en gang i måneden. Ettersom det er en liten grendeskole så er det økt utenforskap og ensomhet. Det er like mange problemer her som på store skoler.»

Mens helsesykepleiere ved store skoler hadde stort behov for appen på grunn av at det gjorde det lettere å koordinere avtaler, kommer behovet på den minste skolen mer av at det muliggjør mer kontinuerlig kontakt mellom helsesykepleier og elever ettersom helsesykepleier er der så sjelden.

Selv om de andre hjelperne ikke opplever at de får like mange henvendelser og ikke har like mye praktisk nytte av appen, er heller ikke de negative.

«Det er en fin kanal der elevene kan komme til å kontakte oss i en tidligere fase og i tilfeller der det er skummelt å kalle på døra vår.»

Alle skolene og hjelperne har andre måter å nå elevene på, for eksempel gjennom Teams. På spørsmål om dette ikke er tilstrekkelig mener helsesykepleier at det er flere funksjoner ved appen som gjør at Teams ikke kan erstatte den. Det å kunne gi helsehjelp digitalt (noe som ikke er lov på andre digitale arenaer) er en slik funksjon. Det samme gjelder muligheten til å være anonym.

«På Teams er det enkelt for meg å nå elevene, men det er bedre å få deres henvendelser på appen for der kan de stille personlige spørsmål som jeg kan svare på. Dette har jeg ikke mulighet til på Teams.»

Selv om anonymiteten som appen gir blir trukket frem som en viktig funksjon med appen, kan dette også oppleves som krevende for hjelperne.

«De som har kontaktet meg har vært anonyme, og det er litt vanskelig. De stiller spørsmål, jeg svarer, og de svarer ikke igjen. Og jeg får ikke til å følge opp. Jeg har jo prøvd å si at de kanskje kan ha godt av å snakke med en voksen, men da har jeg ikke fått noe svar.»

Som helsesykepleier på videregående skole, sier en av helsesykepleierne på ungdomstrinnet at det i noen tilfeller hadde vært fint å kunne ta direkte kontakt med elevene gjennom appen. Av og til hører de ikke noe mer fra en elev som har sendt en anonym henvendelse, og da kjenner de på hjelpeløshet.

«Det som er vanskelig er at jeg kan bli sittende med en ekkel følelse og lure på hvordan det gikk med dem. Sånn kan det bli hvis det er anonymt.»

Noe annet hjelperne har vært spent på er om det kom til å komme mange «tulle»-henvendelser gjennom appen i og med at elevene kan være anonyme. Dette er det kun en av skolene som har opplevd, så til nå har det ikke vært et stort problem selv om potensialet for useriøs bruk av appen ligger der.

Hjelperne reflekterte over hvorfor appen ikke blir brukt så mye blant ungdomsskoleelever som blant videregående skoleelever ved den største skolen. De mente dette kom av at elever på videregående skole ikke kan gå glipp av så mye undervisning og derfor vil ha effektive tjenester og kanaler som ikke tar så mye tid. Elevene på ungdomsskolen derimot synes det er greit å kunne bruke litt tid og ta seg en tur bort fra timen.

Heller ikke blant hjelperne på ungdomstrinnet oppleves det at det er blitt mer samarbeid hjelperne imellom.

«Appen fører ikke til at vi har mer kontakt mellom hjelperne, men jeg som helsesykepleier er godt integrert uansett.»

Også på ungdomstrinnet ser det ut til at hjelperne har andre fysiske samarbeidsarenaer som fungerer bra, og at det derfor ikke er av betydning at appen ikke fører til ytterligere samhandling dem imellom.

Elevtjenesteappens potensiale

Helsesykepleier på grendeskolen mener at det er spesielt stort potensiale for appen på små skoler i og med at den kan muliggjøre en mer kontinuerlig kontakt mellom helsesykepleier og elever i tidsrom mellom hver gang helsesykepleier er på skolen. For at appen skal nå også dette potensialet er det igjen avgjørende at elevene tar den i bruk i større grad. På spørsmål om tilbudet skolen kan gi elevene er like godt uten Elevtjenesteappen svarer helsesykepleier ved den minste skolen:

«Det er vanskelig å si ettersom det er så få som bruker den. Men hvis de hadde brukt appen så ville de fått det. Det hadde vært fint å visst hvorfor de ikke bruker den, for jeg tror det er behov for den.»

På spørsmål om hva som er den viktigste egenskapen ved appen svarer flere at det er at elevene kan være anonyme hvis de har behov for det.

«Jeg ser for meg at den det er mest hjelp for er hvis noen vil være anonyme. Det kan man ikke være via de andre plattformene våre.»

På de store ungdomsskolene blir det nevnt at Elevtjenesteappen kan bidra til å forberede elevene til overgangen det blir å begynne på videregående skole.

«Ungdommen selv kan ta ansvar for å huske timene sine uten at det skal gå innom noen. De må begynne å lære seg det, for på videregående så må de ta ansvar for alt sånn selv. Hvis jeg kunne fått 9. og 10. til å bruke appen så hadde mye vært vunnet.»

Dette potensialet kunne blitt utnyttet i mye større grad dersom elevene hadde tatt appen mer i bruk. Noen av hjelperne peker på seg selv og sier at de kunne vært flinkere til å prate og informere om appen, men at de da må få på plass rutiner for hvordan dette informasjonsarbeidet skal foregå.

«Om vi hadde jobbet mer for at appen skulle tas i bruk hadde den nok blitt brukt mer. Vi må hjelpe dem med å logge inn og sende melding, da har de prøvd det og er inne. Terskelen for å ta den i bruk ved behov tror jeg da blir lavere.»

Muligheten for 10.klasseelever til å ta kontakt med studieveileder på videregående skole med spørsmål er noe hjelperne ikke har hørt om, men det er noe alle mener ville tilført appen noe.

Ettersom hjelperne ikke kan ta første kontakt med elevene gjennom appen, blir det gjerne slik at kommunikasjonen foregår på Teams hvis den første kontakten er gjort der. Hjelperne på en av skolene har et hjertesukk med tanke på alle kanalene og plattformene de må bruke og mestre, og mener at det hadde vært en fordel for dem og for Elevtjenesteappen hvis noen av disse plattformene kunne slås sammen.

«Det er så mye plattformer vi bruker. Vi kan ta kontakt med lærere der, elever der, foreldre der. Og det er ikke så lett å vite hva man skal bruke til hva. Hadde kanskje vært lurt å integrert den i noen andre. Vi lærere synes det er vanskelig.»

Allikevel mener de det er viktig at den beholdes dersom den er nyttig for helsesykepleier og også kan hjelpe elever til å forberede seg til det som venter dem i den videregående skole.

4.1.3 Ungdomsrådet

Det ble gjennomført et kvalitativt intervju med ungdomsrådet i Nærøysund. Gruppen var sammensatt av to informanter fra en videregående skole og fire informanter fra ulike ungdomsskoler i Nærøysund kommune. Ungdomskontakten som leder møtene med ungdomsrådet i kommunen deltok også på gruppeintervjuet.

Betydning og innføring av Elevtjenesteappen blant ungdommene

Informantene fra videregående skole beskrev Elevtjenesteappen som en effektiv plattform hvor elevene kan komme i kontakt med ulike hjelpere om de trenger å prate med noen. Hjelperne på skolen besto av karriereveileder, helsesykepleier, sosiallærer, og en til som de ikke husket navnet på (red. rektor), totalt 5 stykker. Ungdomskolelevne var mindre kjent med appen og var av den grunn mer usikre på hvem som var hjelpere på sin skole, men sa at de raskt kunne få oversikt over dette bare de logget inn på appen.

Elevene på ungdoms- og videregående skole ble presentert for Elevtjenesteappen på noe ulike måter. En av ungdomsskoleelevene i Ungdomsrådet fortalte at på deres skole ble de informert om at det var lastet ned en ny app på skole-lpaden. De fikk samtidig informasjon om hva appen gjorde og hva de kunne bruke den til.

Ungdomsrådet forteller at folkehelsekoordinator i Nærøysund kommune har vært innom flere ganger på møtene deres for å få dem til å henge opp klistremerker og informasjon på skolene. Ungdomsrådet forteller at de har vært flinke til dette ved at det er hengt opp QR-koder på alle toaletter og i heiser, i tillegg til plakater, både på ungdomsskolene og videregående. En informant uttrykker at folkehelsekoordinator har vært veldig viktig for dette arbeidet, og at de har hatt et godt samarbeid med henne. Hun har også vært interessert i tips og triks om hvordan elever ønsker å bruke appen.

Videre uttrykker ungdommene at de som ungdom har mulighet til å påvirke mer enn en voksenperson, og at de er glade for at de har fått lov til å være med i prosessen for å få folk til å bruke appen.

«En ting er når helsesøster kommer inn og sier at noe er bra, men det er noe annet når vi kan gå ut og fortelle om hvorfor det er bra – informant fra ungdomsrådet.»

De som representerte ungdomsskolene i Ungdomsrådet synes allikevel at lærerne kunne mint dem mer på at appen er tilgjengelig. En av ungdomsskoleelevene opplyser at de har hatt gjennomgang av appen i klassen tre ganger, og at det var lærerne og rektor som gjennomførte dette. Representantene fra videregående forteller informantene at det var sosiallærer som informerte om appen.

Bruk av appen

Ungdomsrådet ble videre spurt om hvordan og i hvilken grad appen ble brukt på de ulike skolene. En representant for videregående skole forteller at appen er veldig bra for de som går 3. klasse, at det er

mange som bruker den til å kommunisere under russetiden og i tilfeller der det er behov for karriereveiledning. De sier at appen passer dem veldig bra når det er så mye som skjer. Det var for eksempel en lett måte å få informasjon fra helsesykepleier om vaksinerings mot hjernehinnebetennelse.

Videre forteller videregående skoleelevene at helsesykepleier er veldig aktiv på appen, og at hun svarer også utenfor skoletida. De har inntrykk av at appen fungerer kjempefint og at kommunikasjonen går veldig fort.

«Det er mer effektivt enn å sett opp et tidspunkt for å spørre om det ene enkle spørsmålet, for da blir du borte i skoletida, enn å ta opp meldinga, sende spørsmål, ta opp telefonen igjen og se at du allerede har fått svar på det du lurte på.»

Representantene fra ungdomsskolen forteller at appen ikke brukes så mye av ungdomstrinnet, men at de synes det er greit å ha den tilgjengelig hele tiden uansett hvor gammel man er og hvilken skole man går på. En fra ungdomsskolen tror at appen er veldig lite brukt på skolen sin fordi det blir sett på som kleint å spørre hjelp og at du blir sett på som svak om du bruker den. En annen tror derimot at det ikke handler om at det er kleint, men at de ikke har behov fordi lærerne er så tilgjengelige og man derfor ikke trenger å sende melding via appen.

«Jeg tror det har noe med å gjøre at folk på vår skole glemmer at vi har den. Selv om det er plakater mange plasser så tenker vi ikke så mye over det.»

Videregående skoleelevene tror at det er litt annerledes på videregående enn på ungdomsskolen. På ungdomsskolen er jo alt litt kleint, men at det er noe man vokser av seg etter hvert. Det blir lettere når man begynner på videregående og vet hvordan man kan stille spørsmål i appen. De mener at det da blir automatisk enklere hvis du lurte på noe.

«Hos oss er det sånn at vi vet hvordan vi skal skrive meldingene anonymt. Når folk ikke vil spørre om det personlig, så spør de om det på appen. De gjør heller det enn å gå ned.»

Flere i Ungdomsrådet peker på at om ungdomsskolen er mobilfri kan det bli et problem med bruk av appen. Selv om appen er lastet ned på skole-lpaden så skal denne primært ikke benyttes i friminuttene eller i helgene. Dette kan føre til at appen brukes mindre av ungdomsskoleelever.

Ungdommenes syn på appen

Informantene var enige i at Elevtjenesteappen er en fin måte å ta kontakt med eller stille spørsmål til de hjelperne man ønsker. Appen er enkel og grei, og for mange er det viktig at de kan være anonyme og at hjelperne svarer relativt raskt.

Helsesykepleier blir trukket fram som en viktig hjelper, og at man kan nå henne om det er noe man lurte på, men ikke har lyst til å gå ned til henne er viktig. På videregående har karriereveilederne sagt at elevene kan bruke appen. En informant sier at det på grunn av fraværs grensa hjelper dem at de kan bruke appen slik at de slipper å bruke skoletimer på det.

«Greia er det at på videregående har vi fraværsgrensa, og du har veldig lyst til å være i timene du skal være i, så det er mer sann at det er et veldig fint alternativ sann at man får med seg både timene man har lyst til å være med i og informasjonen på spørsmålet jeg lurer på.»

Informantene på videregående er tydelige på at appen bør bli en fast del av skolen, at det er en viktig app og at den fungerer veldig fint. Selv om det er skoler hvor appen ikke brukes så ofte, mener de allikevel at appen bør eksistere.

«Om den ikke blir brukt så er det fantastisk, for det betyr at man har god relasjon til lærerne sine. Men hvis man ikke har det er det viktig at den er der.»

Også ungdomsskoleelevene er enige i at appen bør fortsette å eksistere på ungdomsskolen. En ungdomsskoleelev forteller at på deres skole er det noen elever som har faste samtaler med helsesykepleieren og beslaglegger all tiden hennes når hun først er på skolen. Om en da skal ha tak i henne ville hun vært opptatt, og da er det fint med appen. De uttrykker at en slik app er viktig dersom de i fremtiden får behov for hjelp eller lurer på noe.

Flere av representantene i Ungdomsrådet trekker frem at det er viktig at helsesykepleier er på appen siden hun ikke har fast stilling på skolene, og at hun eller han bare er annenhver uke på noen av skolene. På denne måten har elevene mulighet til å kontakte henne når som helst. En elev sier at det er bra appen eksisterer på ungdomsskolen og at vedkommende ville ha savnet helsesykepleier fordi på deres skole har de ikke sett helsesykepleier på over et år.

«Jeg hadde kommet til å savne helsesøstra, ja. De har jo ikke 100% stillinger på skolene, og hvis hun ikke er der slipper du å vente til annenhver tirsdag når månen står riktig. Da kan du bare ta opp telefonen, sende meldinga og få svar med en gang.»

Elevtjenesteappens potensial

Ungdommene fremhever at de tror appen er viktig på 10.trinn og videre på videregående skole når de skal begynne å ta seriøse yrkesvalg. Helsesykepleier og karriereveileder trekkes frem som de mest sentrale og viktigste hjelperne, men ungdommene sier det er bra at også rektor er representert. En fra ungdomstrinnet fremhever at det hadde vært nyttig med karriereveiledning også på ungdomsskolen, og at det hadde vært fint om man kunne stille spørsmål direkte til en hjelper/karriereveileder på videregående skole. Det blir også uttrykt at det hadde vært lurt om hjelperne kunne ta kontakt direkte med elevene.

Representantene i Ungdomsrådet fremhever at det er mye mer enn bare skolehverdagen som påvirker ungdommens liv. De tenker derfor at appen har et potensiale til å utvides til også å gjelde fritiden deres; altså se mer helhetlig på ungdommens liv og ikke bare når det gjelder skole. En mulighet er at man ikke bare benytter "skole-hjelpere", men også politi, ungdomskontakter og kanskje også Lånekassen, barnevern og NAV. En informant mener at politiet vet mye om det som rører seg, og hvis det skjer noe på fritida så er det lettere skrive meldinga til politiet enn helsesøster. En utfordring med å legge inn politiet i appen er dette med anonymitet, siden politiet gjerne vil ha vitner om det er noe som skjer. En annen utfordring er om noen sender tullemeldinger til politiet siden de kan være anonyme. I denne sammenheng burde det være noen retningslinjer for hva man kan skrive anonymt. Ungdomskontakten (personen som var til stede

på intervjuet og som pleier å lede møtene i Ungdomsrådet) synes det hadde vært nyttig om hun hadde vært lagt til i appen med mulighet til å sende ut felles informasjon. Ungdomskontakten har per i dag ingen plattform hvor alle elevene kan nåes, og er derfor avhengig av sosiale medier.

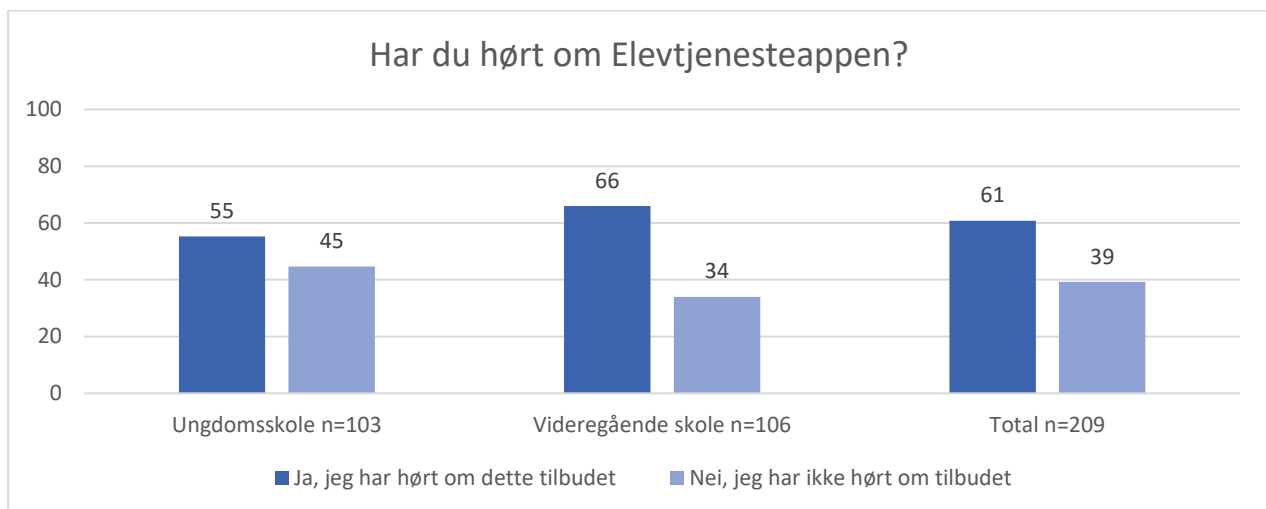
4.2 Kvantitativ spørreundersøkelse

4.2.1 Beskrivelse av utvalget

Totalt 234 elever gjennomførte spørreskjemaundersøkelsen, hvorav 49 prosent (113 elever) gikk på ungdomsskole og 51 prosent (118 elever) gikk på videregående skole. En stor andel av informantene gikk på Kolvereid skole (41 prosent) og Yte Namdal Videregående skole (32 prosent). I utvalget fra ungdomsskolen var det 46 gutter (41 prosent) og 65 jenter (58 prosent), mens blant videregående skoleelever var det 63 gutter (53 prosent) og 51 jenter (43 prosent). Det var seks elever som oppga "annet" på spørsmål om kjønn.

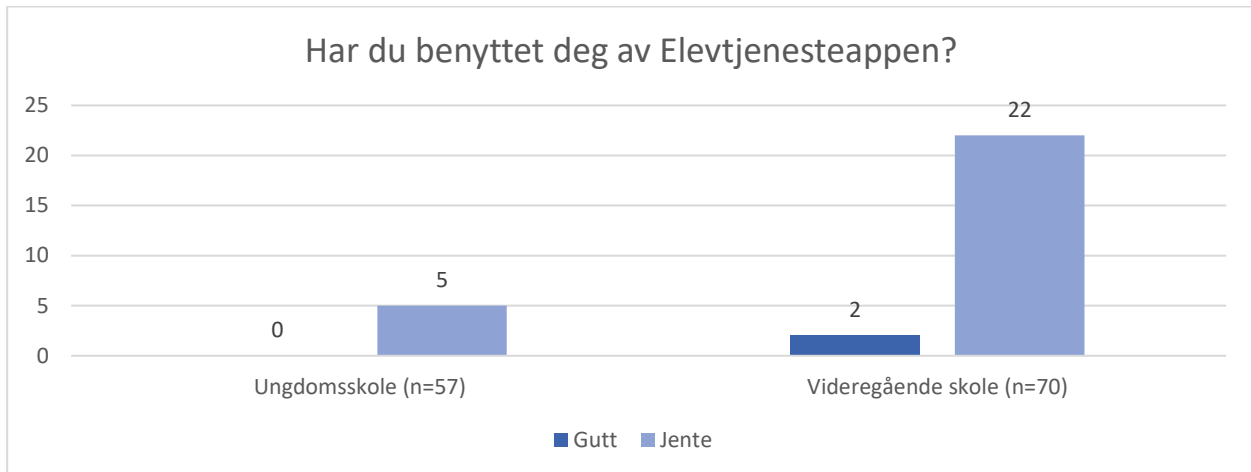
4.2.2 Om Elevtjenesteappen

For å undersøke i hvilken grad Nærøysund kommune har nådd sitt mål om at Elevtjenesteappen skal tas i bruk av målgruppen, ble ungdommene spurt om de hadde hørt om, og om de hadde benyttet Elevtjenesteappen. Svarene er gjengitt i Figur 4-1 og Figur 4-2 under.

Figur 4-1 Prosentandelen som har hørt om den digitale tjenesten elevtjenesten fordelt på ungdoms- og videregående skole. N=209

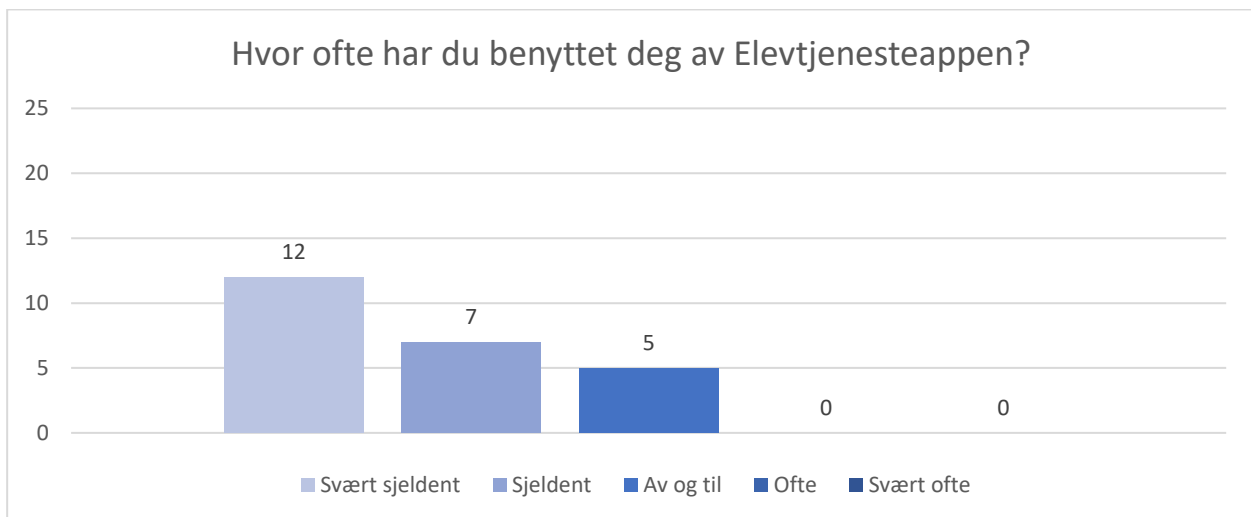
Figur 4-1 viser at om lag seks av ti ungdommer har hørt om den digitale tjenesten Elevtjenesten, og denne andelen er noe høyere blant elever i videregående skole sammenliknet med elever på ungdomsskoletrinnet (66 prosent vs. 55 prosent). Det er dessuten også en liten overvekt blant jenter sammenliknet med gutter som har hørt om tjenesten (68 prosent vs. 56 prosent).

Figur 4-2 Antall elever som har benyttet seg av Elevtjenesteappen fordelt på ungdoms- og videregående skole. N=127

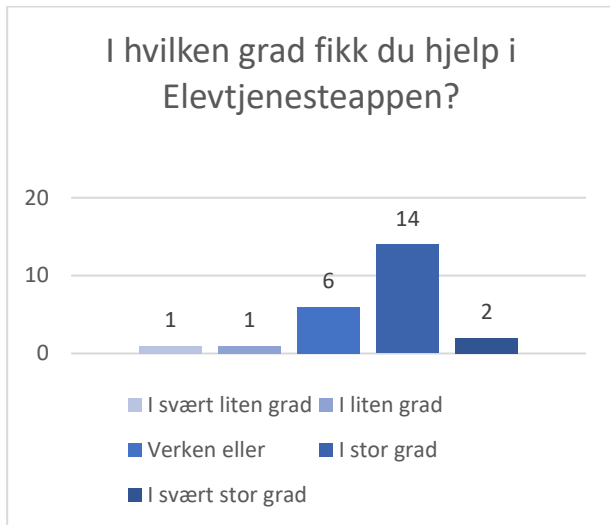
I utvalget som har svart at de har hørt om den digitale tjenesten Elevtjenesten (n=127) er det kun 20 prosent av ungdommene, dvs. 29 stk., som oppgir at de har benyttet Elevtjenesteappen (Figur 4-2). Blant dem som har benyttet Elevtjenesteappen er det en sterk overvekt av videregående skole elever sammenliknet med ungdomsskole elever. Det er dessuten langt flere jenter sammenliknet med gutter som har svart at de har benyttet appen.

Siden det er svært få respondenter fra ungdomsskolen som har svart at de har benyttet Elevtjenesteappen har vi valgt å trekke disse ut fra de videre analysene om bruk av Elevtjenesteappen. Resten av dette delkapittelet vil derfor kun inneholde datamateriale fra respondenter på videregående skole (n=24).

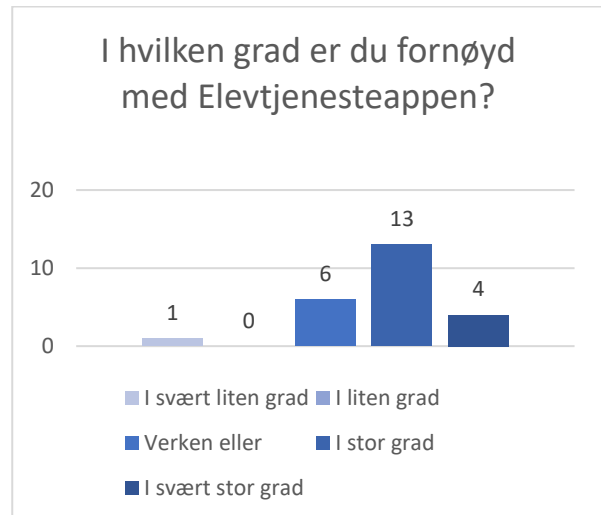

Figur 4-3 Respondentenes svar på om hvor ofte de har benyttet Elevtjenesteappen. Antall. (n=24) Blant de 24 videregående elevene oppgir majoriteten (n=19) at de har benyttet appen sjeldent eller svært sjeldent (Figur 4-3).

Respondentene ble videre spurt om i hvilken grad de fikk hjelp i og i hvilken grad de er fornøyde med Elevtjenesteappen. Svarene er gjengitt i figurene på neste side.

Figur 4-4 Respondentenes svar på i hvilken grad de opplevde å få hjelp i Elevtjenesteappen. Antall (n=24)

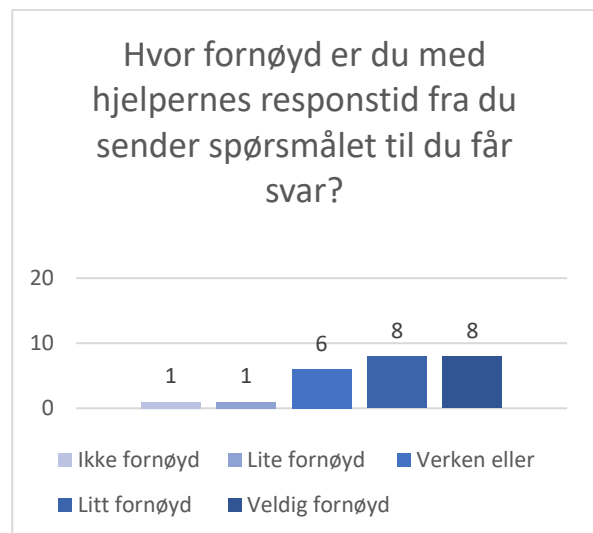

Figur 4-5 Respondentenes svar på i hvilken grad de er fornøyd med Elevtjenesteappen. Antall (n=24)

Selv om det er få respondenter som har benyttet Elevtjenesteappen, viser Figur 4-4 og Figur 4-5 at hovedandelen i stor eller svært stor grad både fikk hjelp i appen og er fornøyd med appen. Ungdommene ble videre spurt om å utdype hva de er fornøyd eller misfornøyd med i appen. Svarene som ble trukket frem oftest var at man *raskt og enkelt får kontakt med de rette personene på skolen*, og dette gjelder spesielt *helsesøster*, at man får *hjelp når man trenger det*, at de kan selv *velge om de skal være anonyme eller ikke*, og at appen er *enkel å bruke*. Det var svært få som oppga at de var misfornøyd med noe i appen, og blant de det gjaldt handlet dette om *manglende svar fra hjelpere*.

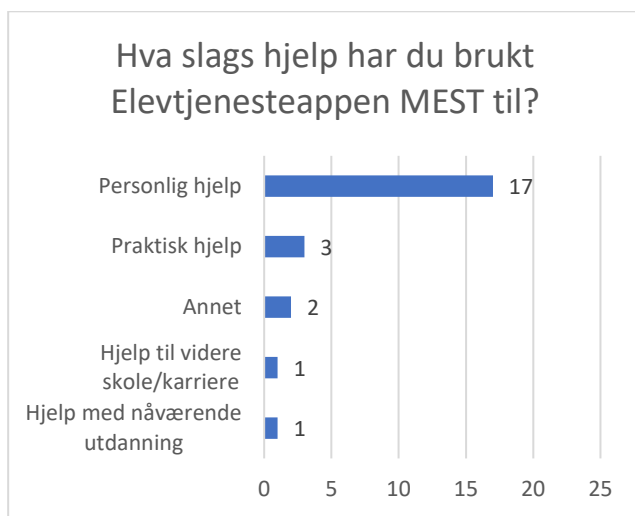
Figur 4-6 Respondentenes opplevelse av at elevtjeneste-appen imøtekommer deres behov slik at de skal ha det bra. Antall (n=24).

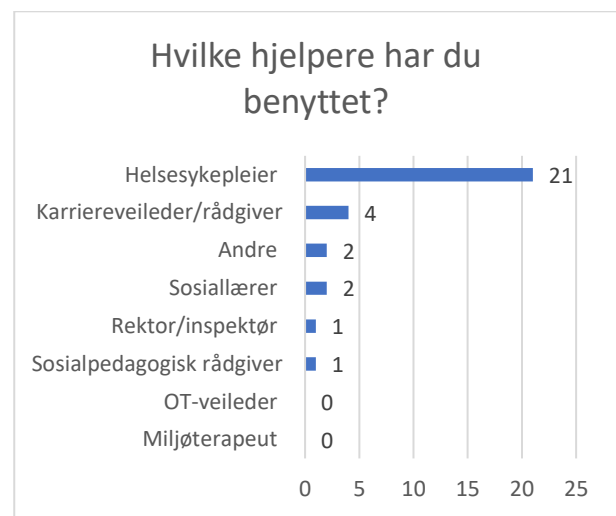
Figur 4-7 Respondentenes fornøydhet med hjelpernes responstid. Antall (n=24).

Figur 4-6 viser at mange av respondentene opplever i stor eller svært stor grad at appen imøtekommer deres behov slik at de har det bra (n=16). Det er imidlertid en del ungdommer som svarer *verken eller* på dette spørsmålet (n=7). Samme mønster ser vi også på spørsmål om i hvilken grad de er fornøyd med hjelpernes responstid (Figur 4-7): hovedandelen (n=16) er litt eller veldig fornøyd med responstiden, mens en mindre andel (n=6) svarer *verken eller*.

Respondentene ble videre spurt om hva slags hjelp og hvilke hjelpere de har benyttet mest. Svarene er gjengitt i Figur 4-8 og Figur 4-9 under.

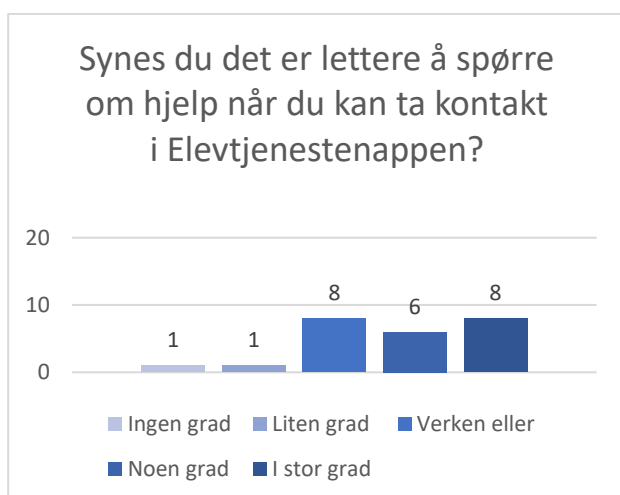

Figur 4-8 Respondentenes svar på hva slags hjelp de har benyttet Elevtjenesteappen mest til. Antall (n=24)

Figur 4-9 Respondentenes svar på hvilke hjelpere de har benyttet mest. Antall, flere kryss mulig (n=24).

Figur 4-8 og Figur 4-9 viser respondentenes svar på hva slags hjelp de har brukt Elevtjenesteappen mest til og hvilke hjelpere de har benyttet, sortert i synkende rekkefølge. Majoriteten av respondentene oppgir at de har brukt appen mest til personlig hjelp (n=17). Et fåtall oppgir at appen er brukt til praktisk hjelp, andre ting eller hjelp til fremtidig eller nåværende utdanning. Hjelperen som er klart mest benyttet er helsesykepleier (n=21). Noen få oppgir at de har benyttet noen av de øvrige hjelperne, blant annet karriereveileder/rådgiver. På spørsmål om det er noen hjelpere som de savner er det svært få som svarer, og blant de som svarer er det et ønske som at *helsesøster burde vært oftere på skolen*.

Figur 4-10 Respondentens svar på om de synes det er lettere å spørre om hjelpe når de kan ta kontakt i Elevtjenesteappen. Antall (n=24).

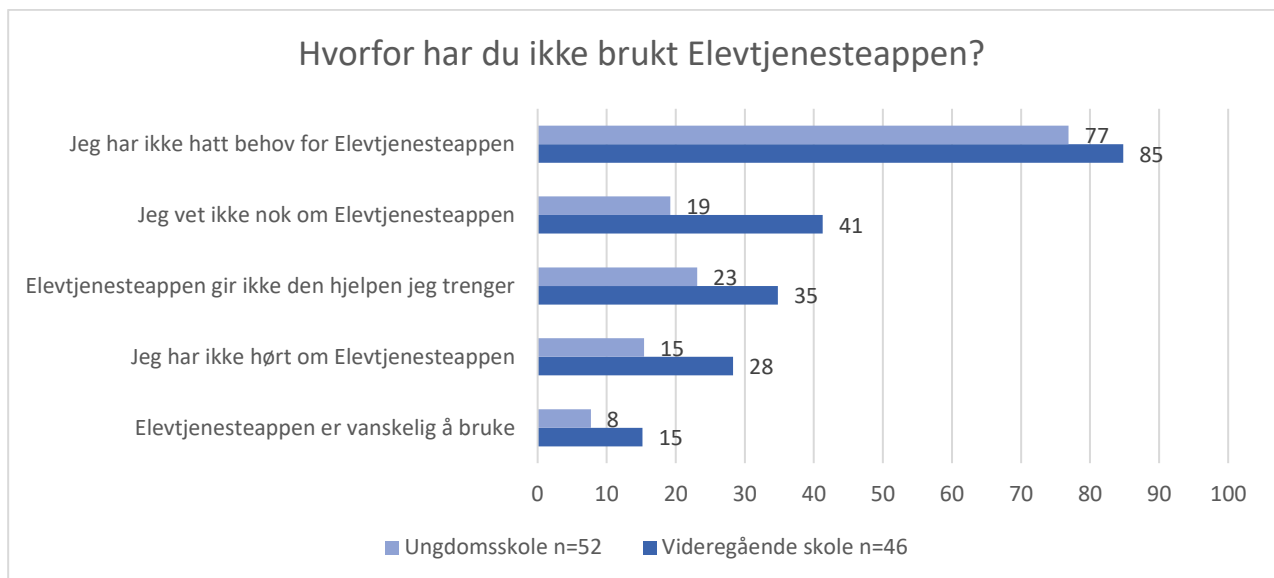

Figur 4-11 Respondentenes svar på om i hvilken grad det er viktig å ha mulighet til å være anonym i Elevtjenesteappen. Antall (n=24).

Figur 4-10 viser at mange av respondentene synes det er lettere å spørre om hjelp når de kan ta kontakt i Elevtjenesteappen. I hvilken grad det er viktig å ha mulighet til å være anonym varierer imidlertid mellom respondentene (Figur 4-11). På et åpent spørsmål om hva som skal til for at elevene skal bruke

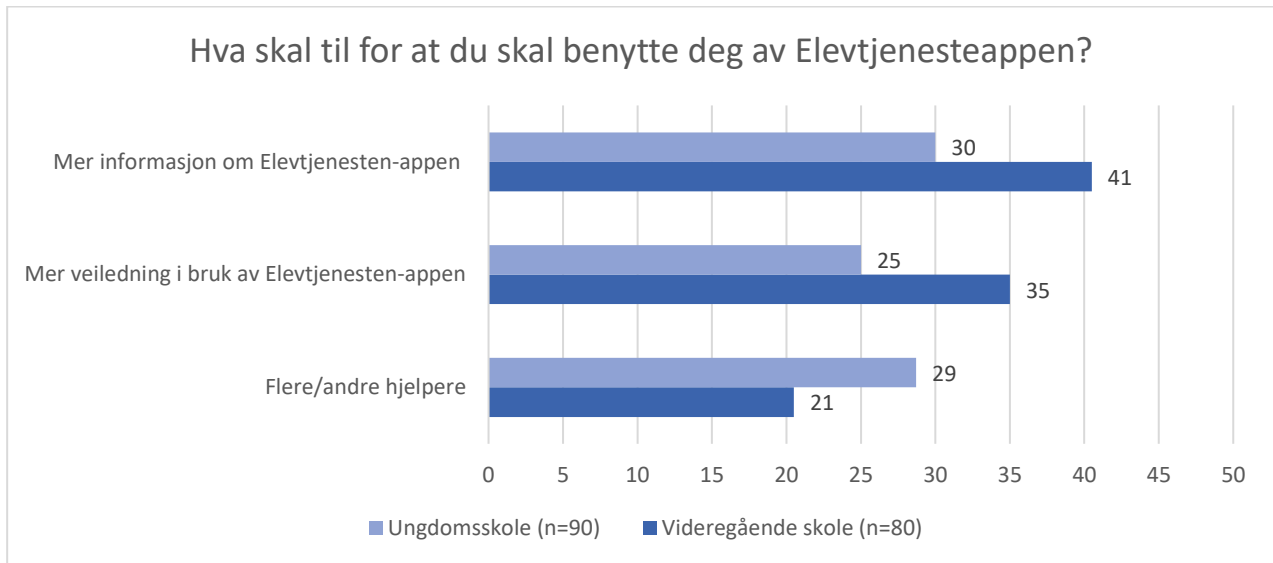
Elevtjenesteappen mer er det få som svarer (n=6), og blant de som svarer oppgir samtlige *usikker* eller *vet ikke*.

Respondentene som har oppgitt at de har hørt om, men ikke benyttet Elevtjenesteappen fikk videre spørsmål om hvorfor de ikke har brukt Elevtjenesteappen og hva som eventuelt skal til for at de skal begynne å ta appen i bruk. Svarene er gjengitt i Figur 4-12 og Figur 4-13 under.

Figur 4-12 Respondentenes svar på hvorfor de ikke har brukt Elevtjenesteappen. Prosent (n=98)

Figur 4-12 viser at den viktigste årsaken til at elevene på ungdomsskolen og videregående skole ikke har benyttet Elevtjenesteappen er at *de ikke har hatt behov*. Blant videregåendeskolerelevne er det også relativt mange, 41 prosent og 35 prosent, som svarer at *de ikke vet nok om Elevtjenesteappen* eller at *appen ikke gir hjelpen som de trenger*. Selv om dette spørsmålet kun har gått til elever som tidligere har oppgitt at de *har hørt om Elevtjenesteappen* er det allikevel 28 prosent og 15 prosent av henholdsvis videregående- og ungdomsskolerelevne som oppgir *har ikke hørt om Elevtjenesteappen* som årsak til at de ikke har benyttet appen. Om lag 12 prosent oppgir at de synes *Elevtjenesteappen er vanskelig å bruke*. På et åpent spørsmål om hvorfor de ikke har brukt Elevtjenesteappen, er det en som svarer at det er en *bra app, men at man også bare kan prate med noen om de har behov for hjelp*.

Figur 4-13 Respondentenes svar på om hva som skal til for at de skal benytte seg av Elevtjenesteappen. Prosent.

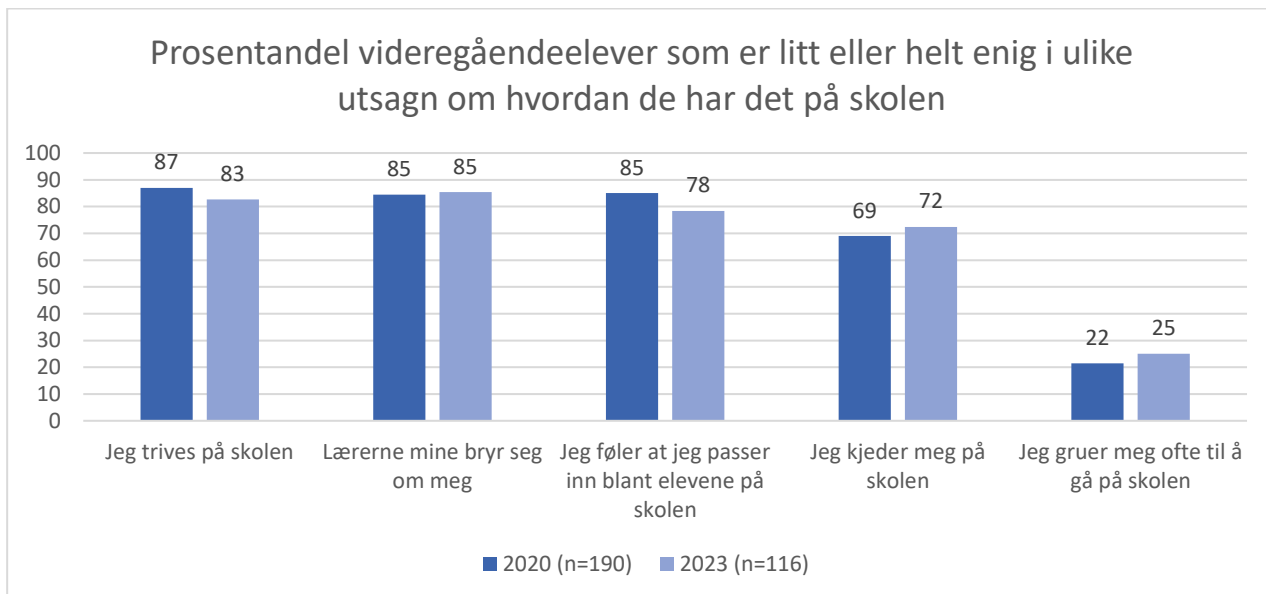
I underkant av 40 prosent av videregående elevene oppgir *mer informasjon om og veiledning i bruk av Elevtjenesteappen* på spørsmål om hva som skal til for at de skal benytte seg av Elevtjenesteappen. Kun 20 prosent oppgir *flere/andre hjelpere*. Blant ungdomskolelevne oppgir 30 prosent *mer informasjon om appen og flere/andre hjelpere*. Elevene fikk også anledning til å utdype sine svar gjennom et åpent fritekst spørsmål. Både ungdomsskole og videregående elevene svarer i all hovedsak at de *ikke har hatt behov* for den digitale tjenesten.

4.2.3 Selvpoplevd helse og trivsel

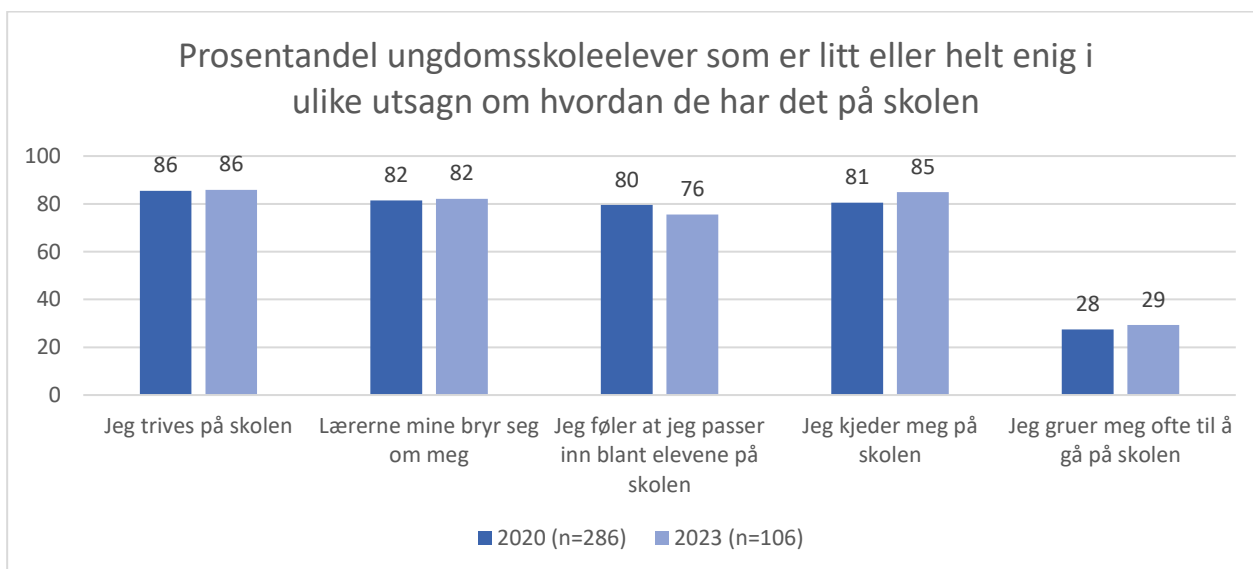
Prosjektet har hatt som effekt mål å redusere psykiske plager og fremme bruken av hjelpetjenester blant ungdomsbefolkningen i Nærøysund kommune. Ungdommene ble derfor spurt om flere spørsmål knyttet til egenopplevd helse, trivsel og bruk av helsetjenester. Spørsmålene er spurt på samme måte som i Ungdata undersøkelsene. Vi har i denne evalueringsrapporten sammenliknet svarene fra spørreskjemaundersøkelsen med resultater fra ungdomsundersøkelsen gjennomført blant elever på ungdomskolen (Ungdatasenteret, 2020a) og i videregående skole (Ungdatasenteret, 2020b) i Nærøysund kommune våren 2020.

Trivsel på skolen

Barn og unge tilbringer mange timer i hverdagen på skolen. Skolen er derfor en viktig arena for sosialt samvær, opplevelse av mestring, tilhørighet og læring. Med andre ord er også skolen er svært sentral arena for å fremme unges psykiske helse og trivsel. Elevene ble derfor spurt om hvor enige eller uenige de er i ulike utsagn om hvordan de har det på skolen. Resultatene fordelt på ungdoms- og videregående skole er gjengitt i Figur 4-14 og Figur 4-15.

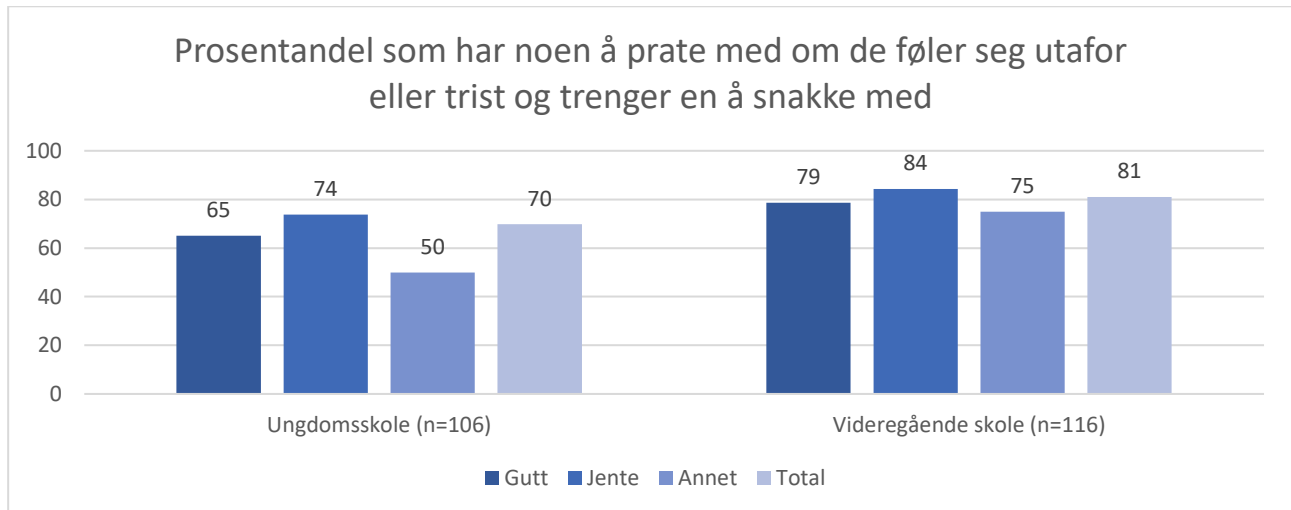
Figur 4-14 Andel videregående elever som er litt eller helt enig i ulike utsagn om hvordan de har det på skolen 2020-2023. Prosent.

Figur 4-15 Andel ungdomsskoleelever som er litt eller helt enig i ulike utsagn om hvordan de har det på skolen 2020-2023. Prosent.

Figur 4-14 og Figur 4-15 viser at over åtte av ti ungdommer oppgir at de trives på skolen. Resultater fra videregående elevene viser en svak nedgang fra 87 til 83 prosent i perioden 2020-2023. Majoriteten, over åtte av ti ungdommer opplever at *lærerne bryr seg om dem* og at de *føler at de passer inn blant elevene på skolen*. I studieperioden har det vært en svak nedgang i andelen som opplever at de passer inn, og denne nedgangen er noe større blant videregående (85 til 78 prosent) sammenliknet med ungdomsskoleelevene (80 til 76 prosent). Flere ungdomsskoleelever oppgir at de kjeder seg på skolen sammenliknet med videregående elever (85 vs. 72 prosent). Vi observerer dessuten svak økning i denne andelen hos begge skoletrinnene fra 2020 til 2023. I underkant av tre av ti ungdommer på ungdoms- og videregående skole (29 og 25 prosent) oppgir at de *gruer seg ofte til å gå på skolen*.

Ungdommene ble videre spurt om de har noen å prate med om de føler seg utafør eller trist og trenger noen å prate med. Disse spørsmålene er ikke rapportert i Ungdatasenteret sine kommunerapporter, og vi presenterer derfor kun tall fra undersøkelsen våren 2023 her.

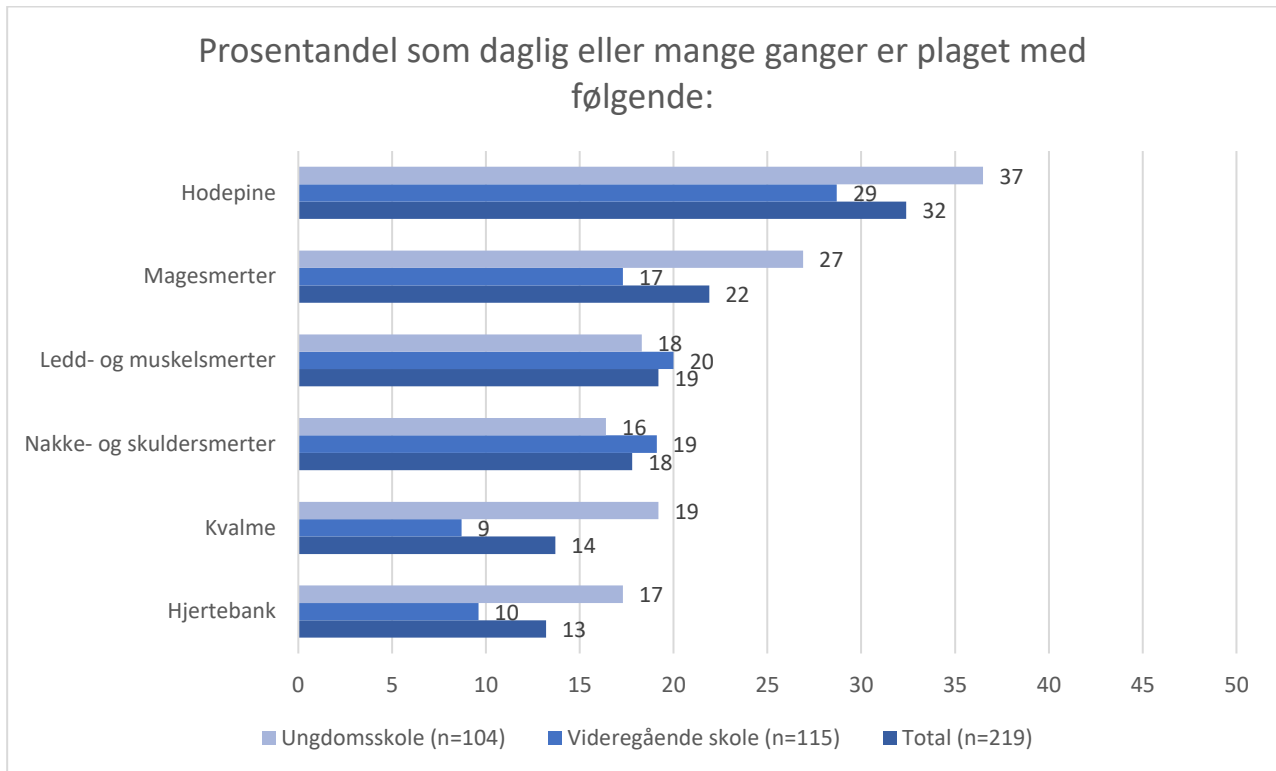

Figur 4-16 Andelen elever på ungdoms- og videregående skole som oppgir at de har noen å prate med om de føler seg utafør eller trist og trenger noen å prate med fordelt på kjønn. Prosent. N=222

Figur 4-16 viser at 80 prosent av videregående elevene og 70 prosent av ungdomsskoleelevene har noen å prate med om de føler seg utafør eller trist og trenger noen å prate med. Denne andelen er noe høyere blant jenter sammenliknet med de andre to kategoriene på begge skoletrinnene.

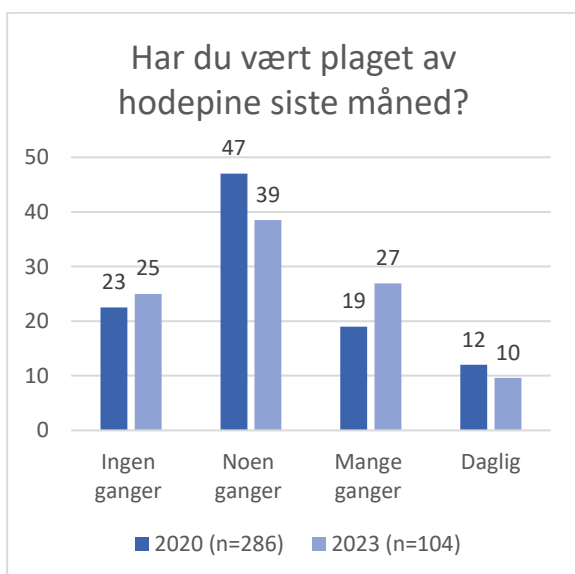
Fysiske og psykiske helseplager og press på ulike områder

Ungdommer i Nærøysund kommune har det stort sett bra. De siste tiårene viser imidlertid resultater fra ulike undersøkelser (f.eks. ungdata, elevundersøkelsen, ung HUNT) at stadig flere unge oppgir psykiske helseplager. Økningen har vært noe høyere blant jenter, men også gutter rapporterer nå i økende grad om slike plager. For å undersøke hvordan psykiske helseplager og press blant ungdommene har utviklet seg under prosjektperioden, ble ungdommene spurt om de har opplevd fysiske eller psykiske plager eller press i sin hverdag. Resultatene fra undersøkelsen våren 2023 er sammenliknet med resultater fra ungdataundersøkelsen på ungdoms- og videregående skole i 2020.

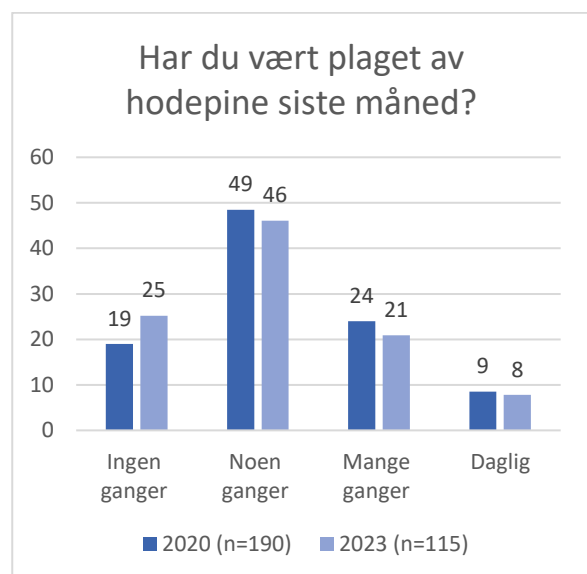

Figur 4-17 Prosentandel ungdoms- og videregående skolelever som oppgir at de daglig eller mange ganger har hatt ulike fysiske plager i løpet av siste måned. Prosent. N=219

Figur 4-17 viser at i overkant av 30 prosent og 20 prosent av ungdommene har daglig eller ofte plager med hodepine og magesmerter, og denne andelen er høyere blant ungdomsskolelever (37 og 27 prosent) sammenliknet med elever i videregående skole (29 og 17 prosent). Færre elever oppgir at de har plager som kvalme (14 prosent) og hjertebank (13 prosent), og disse andelenene er høyere blant videregående elever (19 og 17 prosent) sammenliknet med ungdomsskoleelevene (9 og 10 prosent).

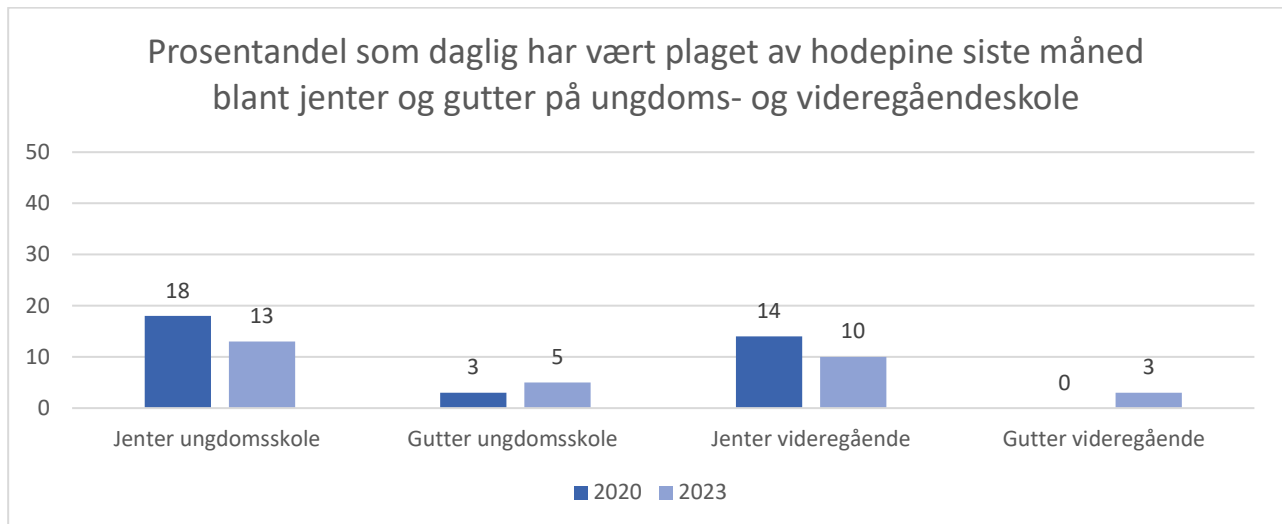

Figur 4-18 Prosentandel ungdomsskoleelever som oppgir at de har vært plaget med hodepine siste måned 2020-2023.

Figur 4-19 Prosentandel videregående skoleelever som oppgir at de har vært plaget med hodepine siste måned 2020-2023.

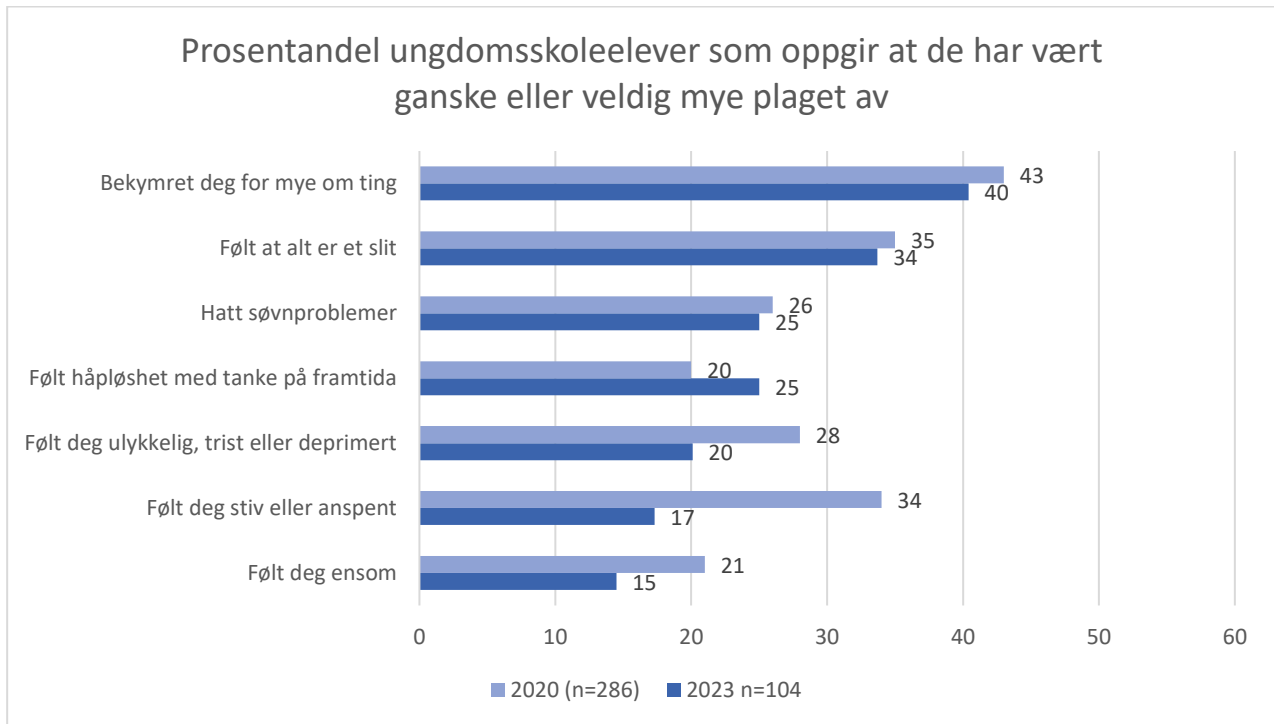
Figur 4-18 viser at andelen ungdomsskoleelever som oppgir å ha vært daglig eller mange ganger plaget med hodepine i løpet av den siste måneden har økt svakt fra 31 prosent i 2020 til 37 prosent i 2023. Blant videregåendeelever har prosentandelen som er mye plaget med hodepine vært relativt stabil (Figur 4-19: 33 prosent i 2020 vs. 29 prosent i 2023). Prosentandelen som oppgir at de aldri har vært plaget med hodepine den siste måneden var i 2023 på 25 prosent på begge skoletrinnene.

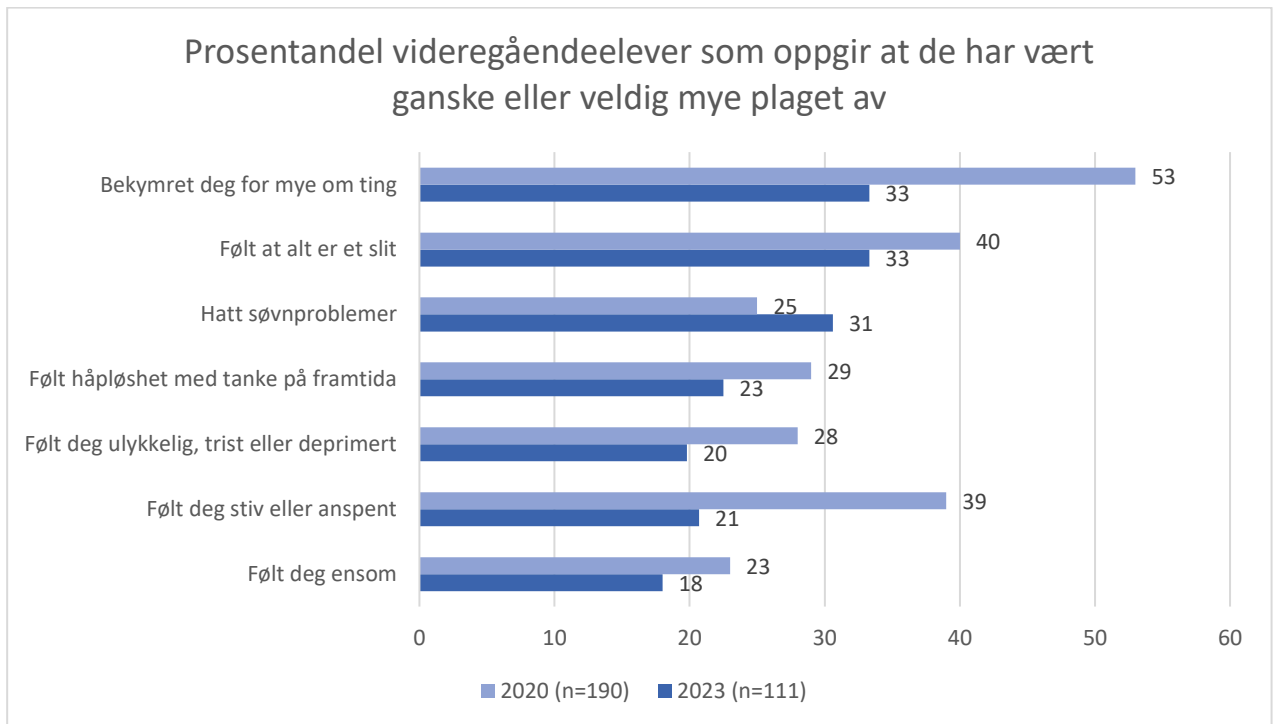
Figur 4-20 Prosentandel som daglig har vært plaget av hodepine siste måned blant jenter og gutter på ungdoms- og videregående skole 2020 og 2023.

Prosentandelen som oppgir daglige plager med hodepine, er høyere blant jenter sammenliknet med gutter på begge skoletrinnene (Figur 4-20).

Ungdommen ble videre spurt om å oppgi hvor plaget de, på en fempunktsskala *fra ikke plaget i det hele tatt til veldig mye plaget*, er av ulike psykiske plager. Når vi sammenlikner resultatene fra undersøkelsen i 2023 med kommunerapportene fra 2020, benyttes prosentandelene som oppgir å være *ganske mye* eller *mye plaget*. Resultatene for ungdoms- og videregående skoleelever er gjengitt i Figur 4-21 og Figur 4-22.

Figur 4-21 Prosentandelen ungdomsskoleelever som oppgir at de har vært ganske eller veldig mye plaget av ulike psykiske plager i 2020 og 2023.

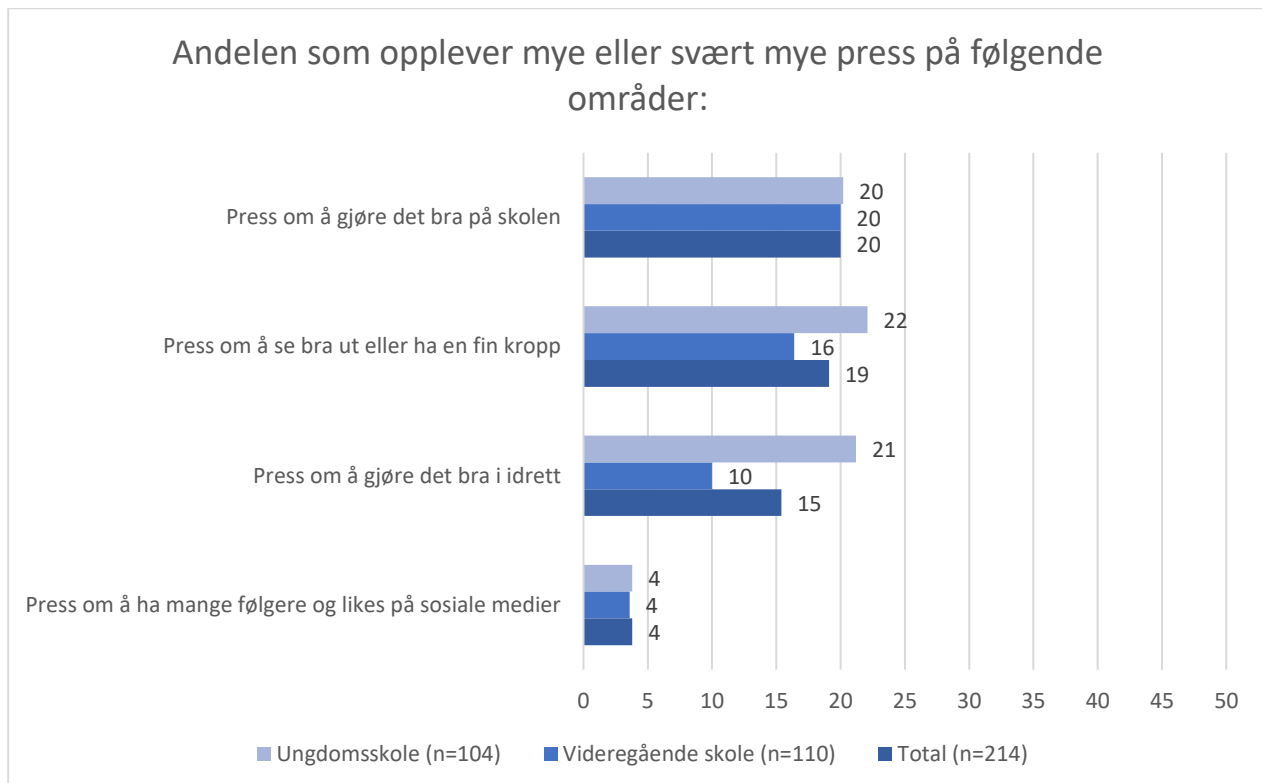

Figur 4-22 Andelen videregående elever som oppgir at de har vært ganske eller veldig mye plaget av ulike psykiske plager i 2020 og 2023. Prosent.

Figur 4-21 og Figur 4-22 viser at det er mange ungdoms- og videregående elever som bekymrer seg mye for ting, men denne andelen har gått noe ned i perioden 2020 til 2023, spesielt blant videregående elever (fra 53 prosent i 2020 til 33 prosent i 2023). Mange opplever også at alt er et slit, men også denne andelen har gått noe ned blant videregående elever under prosjektperioden (fra 40 prosent i 2020 til 33 prosent i 2023).

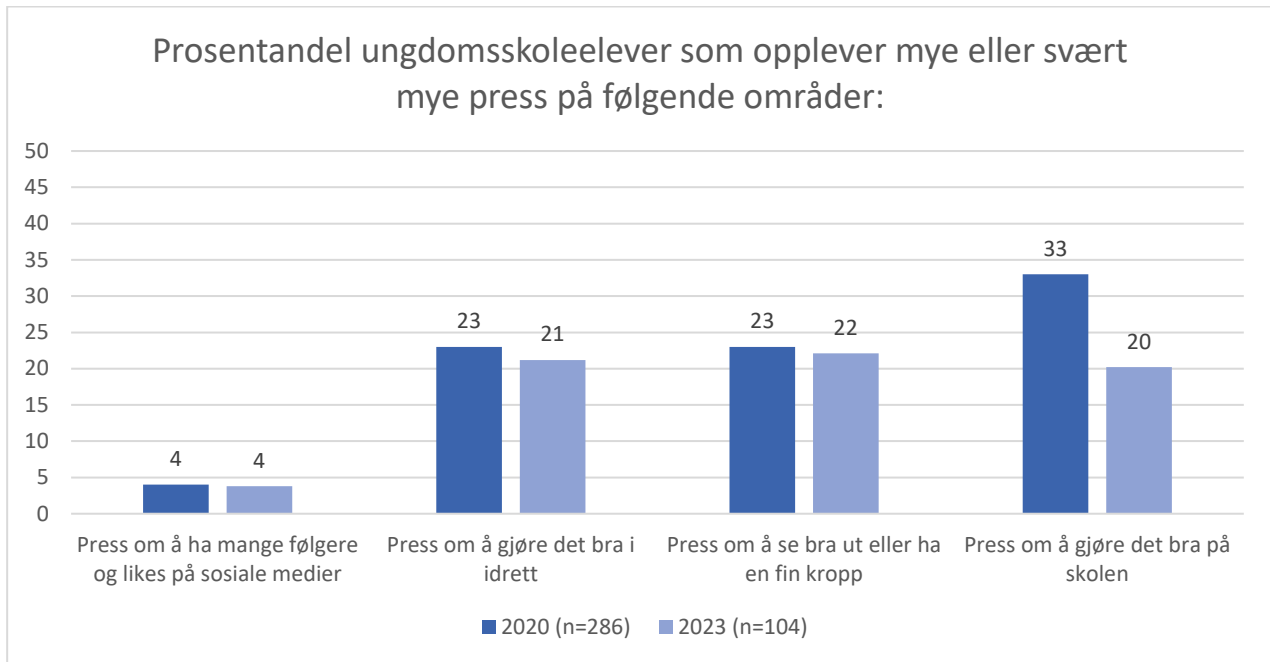
I 2020 var det en relativt stor andel som oppgir at de føler seg stiv eller anspent, men også denne andelen gikk ned for både ungdoms-(34 til 17 prosent) og videregåendeelver (39 til 21 prosent) i 2023. I 2023 oppga 15 prosent av ungdomsskoleelevene og 18 prosent av videregåendeelevene at de har følt seg ensom, sammenliknet med 21 og 23 prosent i 2020. Prosentandelen videregående elever som oppgir å være ganske eller mye plaget av søvnproblemer gikk for øvrig opp fra 25 prosent i 2020 til 31 prosent i 2023.

Ungdommene i Nærøysund ble videre spurt om de opplever press og stress knyttet til å prestere på områder av liver. Svarene er gjengitt i Figur 4-23 under.

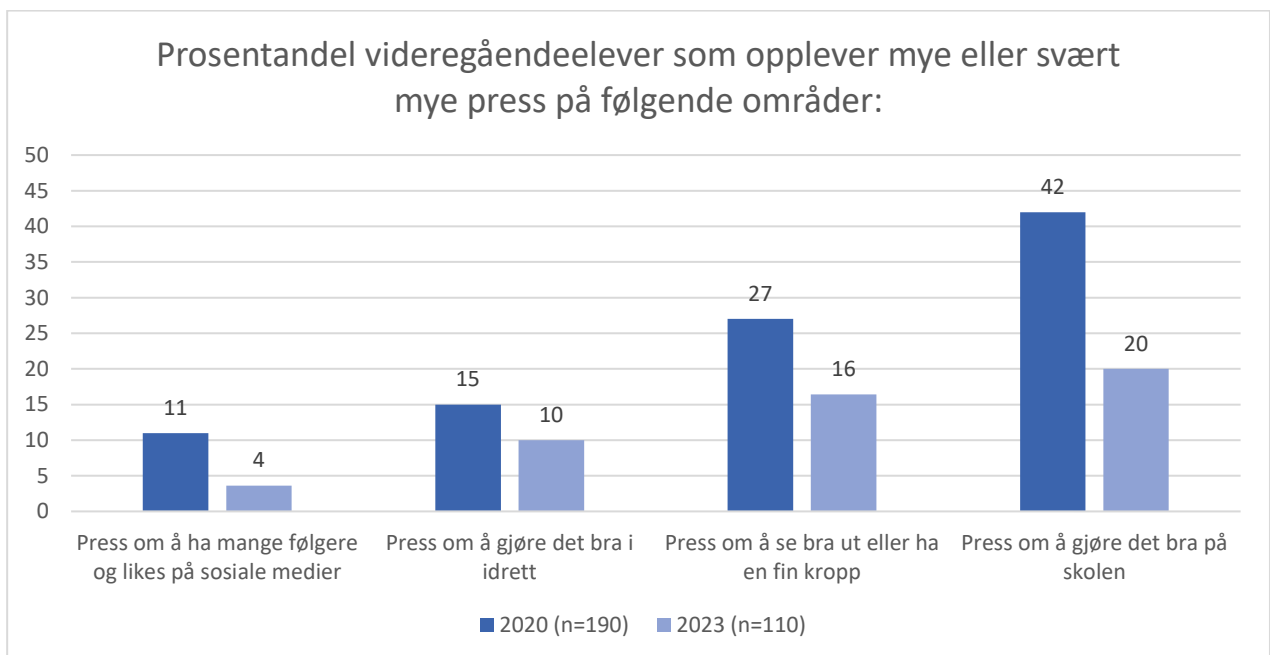

Figur 4-23 Andelen ungdoms- og videregåendeelver som opplever mye eller svært mye press på ulike områder sortert i synkende rekkefølge. Prosent.

To av ti ungdommer oppgir at de opplever mye eller svært mye press knyttet til å gjøre det bra på skolen, og denne andelen er lik på begge skolenivåene (Figur 4-23). Også om lag to av ti ungdommer opplever press om å se bra ut eller ha en fin kropp, men denne andelen er høyere blant elever i ungdomsskolen sammenliknet med de på videregående skole (16 vs. 22 prosent). 15 prosent av utvalget oppgir press om å gjøre det bra i idrett, og også her er andelen høyere blant ungdomsskoleelever (21 vs. 10 prosent). Få, kun fire prosent, oppgir press om å ha mange følgere og likes på sosiale medier.

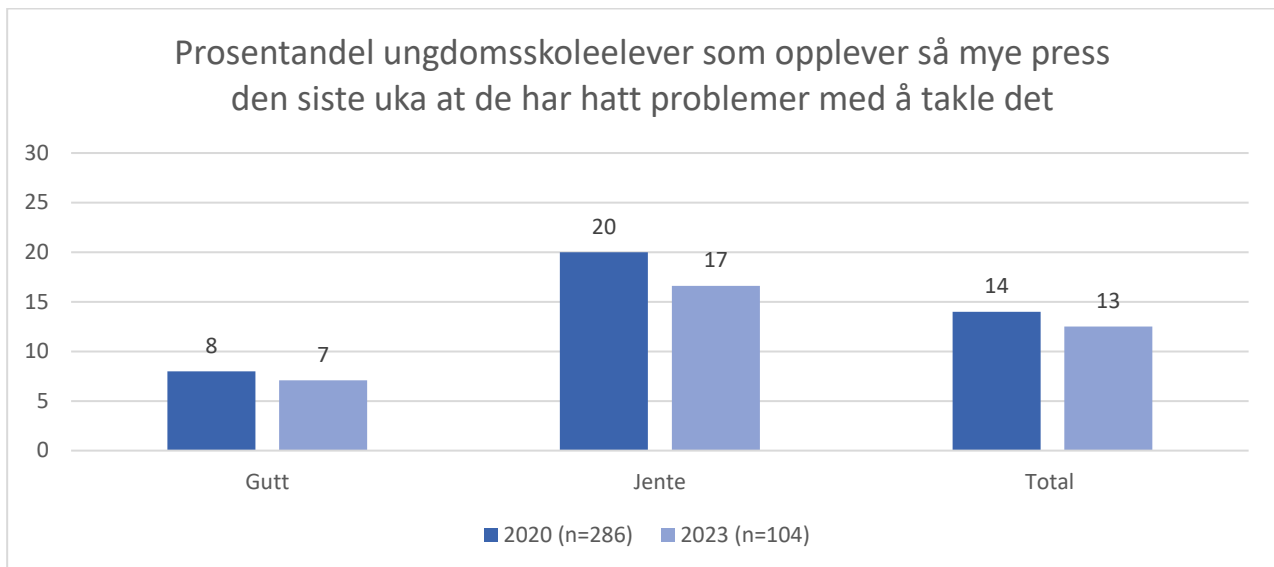

Figur 4-24 Andelen ungdomsskoleelever som opplever mye eller svært mye press på følgende områder i 2020 og 2023. Prosent.

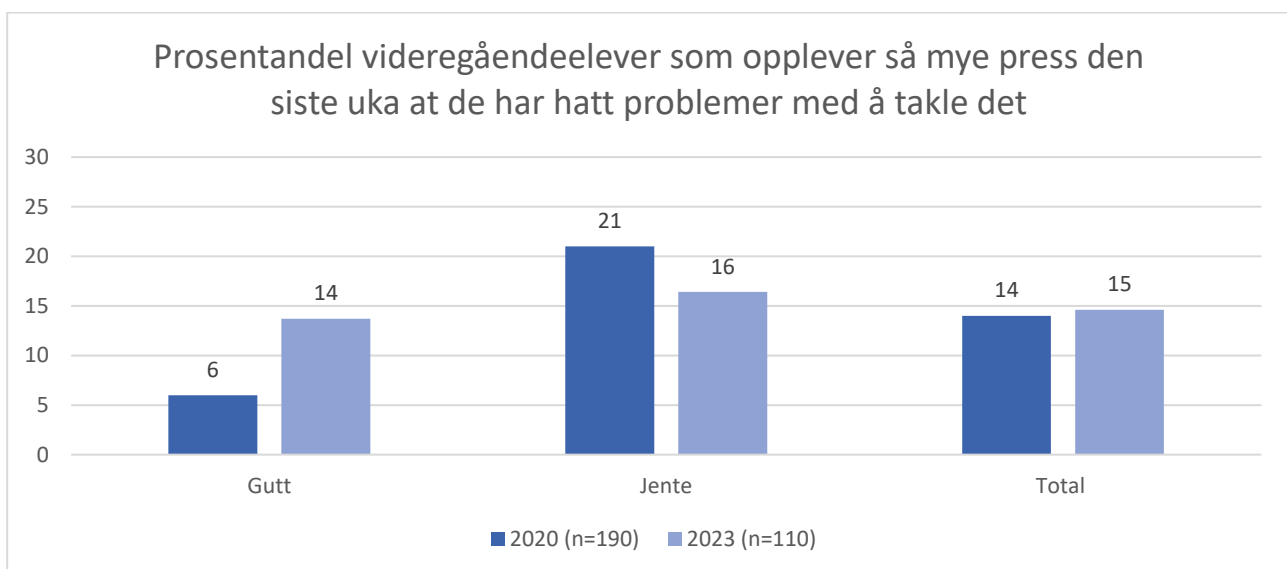

Figur 4-25 Andelen videregåendeelever som opplever mye eller svært mye press på følgende områder i 2020 og 2023. Prosent.

Figur 4-24 og Figur 4-25 viser at det har vært en nedgang fra 2020 til 2023 i andelen ungdommer som opplever mye eller svært mye press knyttet til å gjøre det bra på skolen, både blant ungdoms- (33 prosent vs. 20 prosent) og videregåendeelever (42 prosent vs. 20 prosent). Blant videregåendeelever har det dessuten også vært en svak nedgang i andelen som opplever svært mye eller mye press knyttet til å se bra ut eller ha en fin kropp (27 prosent vs. 16 prosent), om å gjøre det bra i idrett (15 prosent vs. 10 prosent), og å ha mange følgere eller likes på sosiale medier (11 prosent vs. 4 prosent).

Figur 4-26 Prosentandel ungdomsskoleelever som i svært stor eller stor grad opplever så mye press den siste uka at de har hatt problemer med å takle det i 2020 og 2023. Prosent.

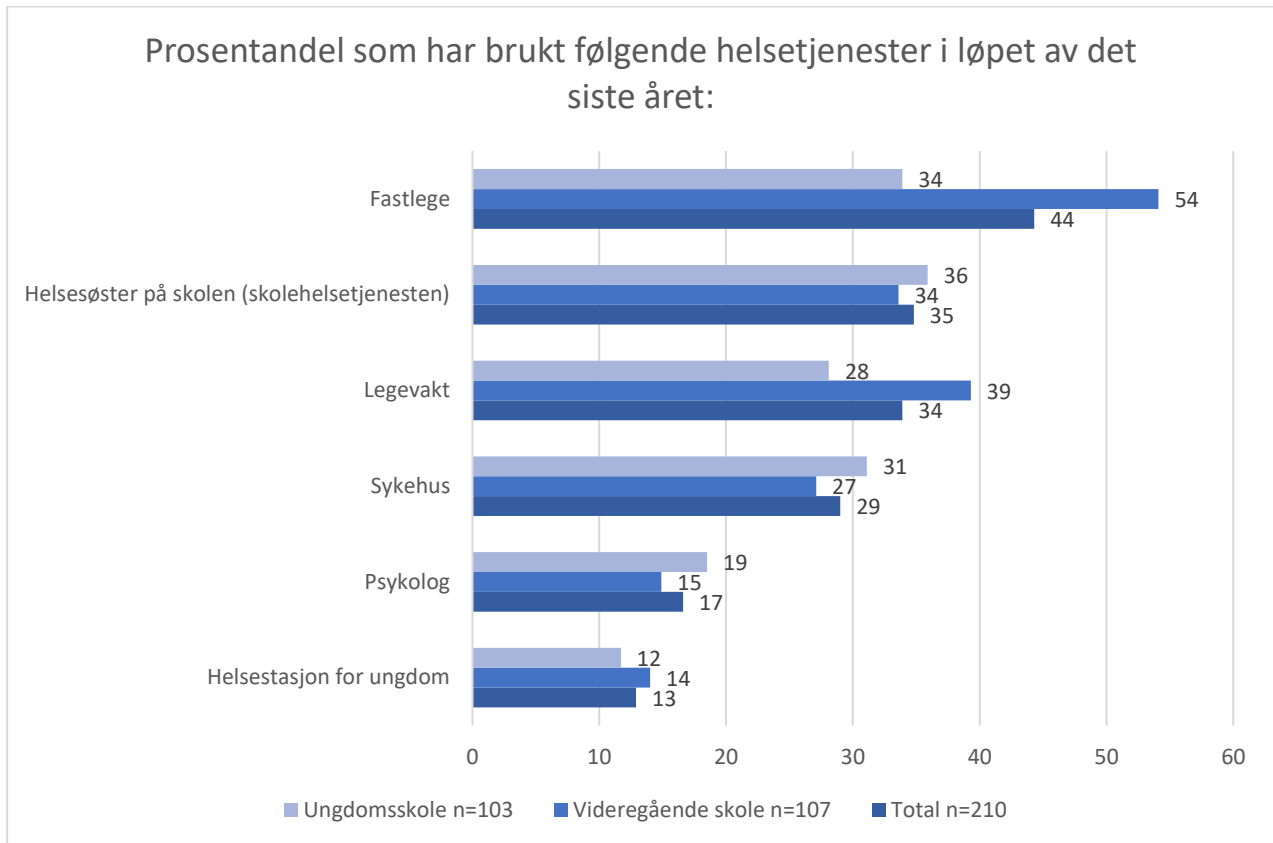

Figur 4-27 Prosentandel videregåendeelever som i svært stor eller stor grad opplever så mye press den siste uka at de har hatt problemer med å takle det i 2020 og 2023. Prosent.

Figur 4-26 og Figur 4-27 viser at om lag 15 prosent av ungdomsskole- og videregåendelevne oppgir at de i svært stor eller stor grad har opplevd så mye press den siste uka at det har hatt problemer med å takle det, og denne andelen er relativt lik både i 2020 og 2023. Det har vært en svak økning i denne andelen, fra 6 prosent i 2020 til 14 prosent i 2023, blant gutter i videregående skole.

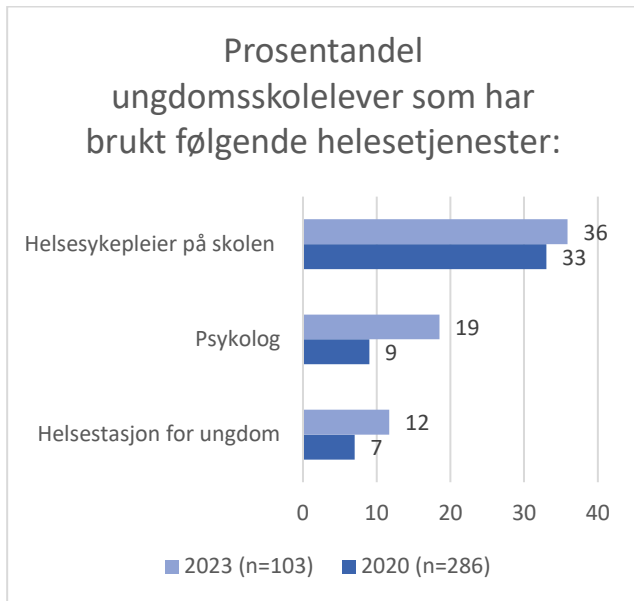
Bruk av helsetjenester

Et viktig delmål i prosjektet har vært å tilgjengeliggjøre samt øke bruken av helsetjenestene blant ungdommene i Nærøysund. Vi spurte derfor ungdommene om hvorvidt de har benyttet ulike helsetjenester i løpet av det siste året. Resultater fra undersøkelsen er sammenliknet med resultater fra undgdataundersøkelsene i 2020.

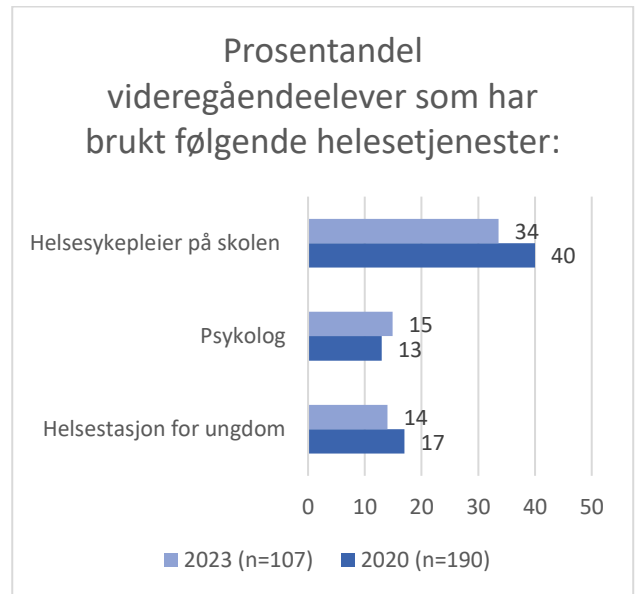

Figur 4-28 Andel ungdoms- og videregående skoleelever som har benyttet ulike helsetjenester i løpet av det siste året. Prosent. N=210

Figur 4-28 viser prosentandel ungdomsskole- og videregående skoleelever som har brukt ulike helsetjenester i løpet av det siste året, sortert i synkende rekkefølge. I overkant av fire av ti ungdommer har vært hos fastlegen i løpet av det siste året, og andelen er markant høyere blant videregående skoleelever (54 prosent) sammenliknet med ungdomsskoleelever (34 prosent). 35 prosent av utvalget oppgir at de har vært hos helsesykepleier på skolen, og denne andelen er lik blant ungdoms- og videregående skoleelever. Flere videregående skoleelever (39 prosent) enn ungdomsskoleelever (28 prosent) oppgir at de har vært på legevakten i løpet av det siste året. Færrest oppgir at de har vært på helsestasjon for ungdom (13 prosent) eller hos psykolog (17 prosent), og denne andelen er relativt lik for ungdoms- og videregående skoleelever.

Figur 4-29 Andelen ungdomsskolelever som har benyttet ulike helsetjenester i 2020 og 2023. Prosent.

Figur 4-30 Andelen videregående elever som har benyttet ulike helsetjenester i 2020 og 2023. Prosent

Figur 4-29 viser at det har vært en liten økning fra 2020 til 2023 i andelen ungdomsskolelever som har vært hos psykolog (9 prosent vs. 19 prosent) eller på helsestasjon for ungdom (7 prosent vs. 12 prosent). Prosentandelen som har vært hos helsesykepleier på skolen er relativt lik på begge måletidspunktene. I samme periode har det vært en svak nedgang, fra 40 prosent i 2020 til 34 prosent i 2022, i andelen videregående elever som har vært hos helsesykepleier (Figur 4-30). Andelen som har vært hos psykolog eller helsestasjon har vært relativt stabil i perioden.

5 Drøfting og anbefalinger

I dette kapitlet sammenstiller og diskuterer vi innføringen av Elevtjenesteappen i lys av data fra hjelpere og ungdommer. Formålet med denne analysen har vært å evaluere innføringen av Elevtjenesteappen i videregående skole og ungdomsskoler i Nærøysund kommune. Prosjektet hadde i utgangspunktet formulert resultat-, effekt og langsiktige mål (se kap. 1.3). Vi har gruppert dem inn i følgende målkategorier: samhandling mellom tjenester, opprette digital kommunikasjonsplattform mellom elever og relevante tjenester, og elevenes opplevelse av den digitale kommunikasjonsplattformen. Den langsiktige målsettingen om å forebygge psykiske helseplager/psykisk uhelse kan vi i denne evalueringen ikke svare ut, både på grunn av den korte prosjektperioden og fordi det ikke er mulig å isolere effekten av innføring av Elevtjenesteappen og andre tiltak og normale variasjoner mellom elevgrupper. Derimot mener vi at det datamaterialet vi har samlet inn gir oss, samlet sett, et godt innblikk i hva Elevtjenesteappen er, hvordan den praktisk fungerer, hva som er bra og hva som er dårlig med den og hvilke behov den er med på å fylle.

5.1 Samhandling mellom tjenester

Dette resultatmålet ble det spurt direkte om i de kvalitative intervjuene med hjelperne. Ingen opplevde at Elevtjenesteappen har styrket samarbeidet mellom tjenestene, men den har allikevel ført til en mer sømløs inngang til tjenestene for elevene. Tjenestene har mange velfungerende og gode fysiske samarbeidsarenaer i dag, og dermed har de ikke behov for å styrke samarbeidet ytterligere. Dette vil også si at appen i seg selv ikke har koordinert ulike satsninger eller ført til heving av kompetansen hos de ulike tjeneste. Samtidig synes helsesykepleiere at det er godt å ha denne appen å vise til når de snakker med elever som trenger å bli videreformidlet til andre hjelpere ved skolen. Spesielt på den største videregående skolen fremheves det at appen muliggjør mer effektiv henvisning av elever til riktig hjelper.

5.2 Opprette digital kommunikasjonsplattform mellom elever og relevante tjenester

Målet om å gi ungdommene mulighet til å kommunisere gjennom en digital plattform er oppnådd gjennom innføring av Elevtjenesteappen. Skolene opplever å ha fått god innføring og hjelp til å drifte appen, både fra Nærøysund kommune (v/folkehelsekoordinator) og leverandør av appen.

Det er imidlertid verdt å legge merke seg at selv om de har mulighet til det, er det kun et fåtall elever som benytter seg av Elevtjenesteappen. Ungdommene selv begrunner lite bruk med at de ikke har behov for hjelp, noe de selv ser på som positivt. Dersom de hadde behov for hjelp, mener de selv at Elevtjenesteappen ville gitt dem bedre hjelp og tilgang til tjenester enn de ville hatt uten appen. Hjelperne på sin side mener at det er en modningsprosess og at flere kan komme til å benytte seg av appen i fremtiden. Denne digitale plattformen er spesielt nyttig på små skoler der helsesykepleier sjelden er fysisk til stede. Appen muliggjør mer dialog for elevene og gjør at helsesykepleier er kontinuerlig mer tilgjengelig, også når helsesykepleier ikke er fysisk til stede på skolen. Ofte er helsesykepleier fullbooket med samtaler, og da er det vanskelig å avtale time eller få svar på spørsmål direkte. Appen muliggjør kontakt mellom helsesykepleier og elever som ikke har regelmessige avtaler.

Hvis vi sammenligner bruk av appen på de forskjellige skolene ser vi stor variasjon. Denne skyldes i stor grad kontinuiteten av hjelperne. I de tilfeller der hjelperne er byttet ut er det mindre kjennskap og eierskap til appen. Ved eventuell videreføring av appen er det derfor avgjørende at det er systematisk innføring i appen for hjelperne, både individuelt og sammen med de andre hjelperne på skolen. Mens helsesykepleier på den store videregående skolen hadde stort behov for appen på grunn av at det gjorde det lettere å koordinere avtaler, kommer behovet på de minste skolene mer av at det muliggjør mer kontinuerlig kontakt mellom helsesykepleier og elever ettersom helsesykepleier er der så sjelden.

Selv om opplæringen på den tekniske bruken av appen har vært tilstrekkelig, burde det også blitt gitt mer informasjon og innsikt i hvorfor de skal bruke den, fordelene ved den, ikke bare for seg selv, men mest for elevene. Dette ville sannsynligvis ført til en økning i bruken.

5.3 Gi elevene tjenester av bedre kvalitet

Helsesykepleier mener kvaliteten på hens tjenester blir bedre. Dette begrunnes med at appen kan brukes til å gi helsehjelp, noe som ikke er mulig via Teams eller andre kommunikasjonskanaler. Det er også mulig for hjelperne å viderefremde kontakt til noen de vet har bedre mulighet for å hjelpe eleven med det aktuelle spørsmålet/problemet. I tillegg sies det at selve tilgjengeligheten gjør det mulig å gi helsehjelp akkurat når den trengs (og ikke på neste tidspunkt helsesykepleier er på skolen).

Noen hjelpere sier at det er de samme som tar kontakt gjennom appen som uansett ville gjort det fysisk. Andre sier at det oppleves skremmende å få anonyme henvendelser fra elever med mørke tanker uten å kunne ta direkte kontakt for å hjelpe dem. Selv om det oppleves problematisk for noen hjelpere å få anonyme henvendelser, blir det i det store og hele sett på som en positiv egenskap ved appen, både for hjelpere og elever. Hjelpere, spesielt helsesykepleier, sier at de har fått henvendelser fra elever som ellers ikke ville tatt kontakt. På videregående skole blir det fremhevet at spesielt gutter, som sjeldnere enn jenter tar kontakt med helsesykepleier, har tatt kontakt og fått hjelp på denne måten.

Selv om appen er mer i bruk på videregående enn på ungdomsskoler, synes alle hjelperne det er riktig å ta den i bruk på ungdomstrinnet slik at elevene er forberedt til de begynner på videregående skole. Der er de nødt til å ta mer ansvar selv, og dette er lettere for dem dersom de kan bruke appen. Dessuten ligger det flere positive potensialer i appen som pr i dag ikke blir utnyttet fullt ut. En av dem er karriereveiledningstilbud fra videregående til 10. klassinger som skal velge retning på videregående utdanning.

5.4 Anbefalinger

Denne evalueringsrapporten dokumenterer arbeidet som er gjort i forbindelse med innføring av Elevtjenesteappen i Nærøysund kommune, og er et resultat av det innsamlede datamaterialet; dokumenter som foreligger, de vi har snakket med gjennom kvalitative intervjuer og de som har svart på spørreskjemaet. Resultatene som er oppsummert i de forgående kapitlene synliggjør både «hjelperes» og elevers ønsker og behov, og den kan gi en god pekepinn på hvordan det er lurt å jobbe videre med tjenester rettet mot unge og deres psykiske helse. I dette kapitlet lister vi opp

noen anbefalinger for veien videre i prosjektet. Disse anbefalingene må sees i sammenheng med andre satsninger kommunen kan komme til å gjennomføre.

Alle vi snakket med er positive til å ha et digitalt verktøy der det er mulig å gi helsehjelp, og de var positive til å fortsette med Elevtjenesteappen i en eller annen form. Selv om det er helsesykepleier elevene tar mest kontakt med via appen, er de aller fleste enige om at det er viktig at de andre hjelperne også finnes på samme sted. Dette kommer av at det er lettere å henvise til andre hjelpere ved behov, og at det er fint for elevene å ha en samlet oversikt over tjenestene ved skolen og nasjonalt. På bakgrunn av dette vil vi anbefale at en digital plattform der flere hjelpere er samlet, der det kan utveksles helseinformasjon og koordinere helsesykepleiers tjenester, videreføres i en eller annen form.

For at appen skal videreføres i videregående skole, blir det sagt at den må fortsette å være gratis. Fylkeskommunen tilbyr pr i dag en digital informasjonsplattform, Elevhjelpa, som det er ønskelig at alle videregående skoler benytter. Pr i dag mangler den noe av funksjonaliteten til Elevantjenesteappen, men dersom den utvikler seg til å bli overlappende med Elevantjenesteappens funksjoner, må det vurderes om videregående skoler heller bør benytte seg av den. Dette fordi det vil være en fordel at alle videregående skoler benytter samme digitale plattform, og fordi det er større sannsynlighet at denne tjenesten forblir gratis.

For å høyne potensialet til Helsetjenesteappen anbefales følgende:

- mer systematisk innføring og opplæring i bruk av appen overfor elever.
- mer systematisk innføring og opplæring i bruk av appen overfor hjelpere, særlig ved utskifting av hjelpere (nye hjelpere som kommer til etter hvert).
- det bør være en hovedansvarlig på hver skole som sikrer at spesielt nyansatte hjelpere, men også ansatte på skolen, får tilstrekkelig innføring og opplæring i appen.
- hjelpere, som selv ikke ser den umiddelbare nytten for egen del, må også være ambassadører for appen for at den skal nå sitt potensiale

Det kom også forslag til videreutvikling av appen som vil gjøre den mer funksjonell og anvendelig. Selv om disse muligens ikke er gjennomførbare, er de allikevel verdt å nevne for å synliggjøre hvor skoen trykker:

- åpne opp for kommunikasjon begge veier (hjelpere må kunne ta direkte kontakt med elever/trinn), uten at muligheten for eleven å henvende seg anonymt forsvinner.
- Integre flere av de digitale verktøyene som er i bruk i dag i samme plattform, slik at det ikke blir så mange plattformer å forholde seg til for lærere, hjelpere, elever og foresatte.

6 Referanseliste

- Folkehelseloven (2011) Lov om folkehelsearbeid (LOV-2011-06-24-29). Lovdata.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29>
- Helsedirektoratet (2017) Program for folkehelsearbeid i kommunene 2017-2027.
<https://www.helsedirektoratet.no/tema/folkehelsearbeid-i-kommunen/program-for-folkehelsearbeid-i-kommunene/>
- Levin, Morten og Roger Klev (2002): *Forandring som praksis. Læring og utvikling i organisasjoner*.
Bergen: Fagbokforlaget.
- Lillefjell, M., Wist, G., Magnus, E., Anthun, K.S., Espnes, G.A., Knudtsen, M.S. (2019)
Trøndelagsmodellen for folkehelsearbeid. Senter for helsefremmende forskning, NTNU.
- Malterud, K. (2013) Kvalitative metoder i medisinsk forskning. Oslo: Universitetsforlaget
- Tjora, Aksel (2018): *Viten skapt. Kvalitativ analyse og teoriutvikling*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Ungdatasenteret. (2020a). Resultater fra ungdomsundersøkelsen i Nærøysund kommune 2020.
Ungdomstrinnet.
- Ungdatasenteret. (2020b). Resultater fra ungdomsundersøkelsen i Nærøysund kommune 2020.
Videregående.

Vil du delta i forskningsprosjekt i forbindelse med Folkehelseprogrammet i Nærøysund? Evaluering av tiltaket «Elevtjeneste-appen»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å evaluere Elevtjenesteappen. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

«Elevtjeneste-appen» er en av Nærøysund kommunes folkehelsesatsninger i forbindelse med det nasjonale Program for folkehelsearbeid i kommunene. De kommunale tiltakene som utvikles i forbindelse med programmet skal bedre barn og unges psykiske helse, samt fremme rusforebyggende tiltak. Tiltakene og folkehelsearbeidet som blir satt i gang i trønderske kommuner vil i prosjektperioden bli forsket på og evaluert av en forskningsgruppe satt sammen av flere forskningsinstitusjoner i Trøndelag (NTNU, NTNU Samfunnsforskning, RKBU Midt-Norge, Kompetansesenter rus St.Olavs Hospital og Sintef Digital).

Nærøysund kommune har gjennom Ungdata, supplert med lokal kunnskap, dannet seg et godt kunnskapsgrunnlag for hvordan barn og unge har det i Nærøysund. Noe av det som kom frem var at ungdomstrinnet scoret lavt på de psykiske helse-indikatorene. Samtidig fant en at bruken av helsesykepleier og helsestasjon for ungdom var lav. Med bakgrunn i dette ønsker Nærøysund kommune gjennom prosjektet å utarbeide tiltak/system for å forebygge psykiske helseplager hos ungdom gjennom skoleløpet gjennom å senke terskel for og tilgjengeliggjøre hjelpetjenestene i større grad. Med hjelpetjenester menes tjenester i kommunal sektor og andre relevante tjenester som er i kontakt med ungdom gjennom skoleløpet.

Ut fra dette ble det bestemt å innføre appen «Elevtjenesten» på ungdomstrinn og videregående skole på Nærøysund. Gjennom Elevtjenesten-appen kan elevene nå frem til ulike «hjelpere», som helsesykepleiere, rådgivere, Oppfølgingstjeneste m.m., digitalt og anonymt. Målet med innføringen av appen var å senke terskelen for å søke hjelp for elevene, gjøre det enklere å gi hjelp for «hjelperne», og derigjennom styrke unges psykiske helse i Nærøysund.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Prosjektansvarlige for evalueringen av Elevtjeneste-appen i Nærøysund kommune er Gudveig Gjørund ved NTNU Samfunnsforskning og Arnhild Myhr ved SINTEF Digital, etter oppdrag fra Nærøysund kommune.

Hvorfor er du inkludert i studien?

Elevtjenesteappen har nå vært i bruk i Nærøysund i flere semestre, og i tråd med Folkehelseprogrammets skal både resultater og effekter evalueres. Det skal sendes ut et spørreskjema blant elevene på ungdomstrinnet og videregående skole i Nærøysund. En sentral del av evalueringen er imidlertid å kartlegges «hjelpernes» erfaring med bruk av appen, både med tanke på brukervennlighet og nytte. Dette er bakgrunnen for at du nå blir spurt om å være med i denne undersøkelsen.

Hva innebærer prosjektet for deg?

Våren 2023 vil du bli invitert til å delta i et fokusgruppeintervju sammen med de andre «hjelperne» fra skolen din. Intervjuet vil vare mellom 1 og 1,5 time. Et fokusgruppeintervju er et strukturert gruppeintervju. Det vil ledes av forskere fra NTNU Samfunnsforskning og SINTEF Digital. Intervjuene vil ha en uformell form, hvor målet er å ha en samtale om hvordan Elevtjeneste-appen har fungert ved den skolen du er tilknyttet. Det vil bli gjort lydopptak av intervjuet, og alt av datamateriale anonymiseres.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Opplysningene vi får tilgang til gjennom prosjektet vil oppbevares på en maskinvare tilhørende behandlingsansvarlig institusjon og vil lagres bak passordbeskyttelse. Dataene vi lagrer vil oppbevares adskilt fra personopplysningene vi får gjennom samtykkeerklæringene. Alle opplysninger vil være anonymisert, og lydopptaket vil slettes ved prosjektslutt. Under prosjektperioden vil dataene være tilgjengelige for rapportskrivning og forskningsformål forskergruppen. Deltakerne vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjoner fra prosjektet.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes mot slutten av 2023, og da vil alle lydopptak slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Nærøysund kommune, Sintef Digital og NTNU Samfunnsforskning har SIKT (Personverntjenester for forskning) vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Nærøysund kommune ved folkehelsekoordinator Anne-Lene Fadnes Gregersen, mail: Anne-Lene.Gregersen@naroyund.kommune.no
- NTNU Samfunnsforskning ved Gudveig Gjosund, mail: gudveig.gjosund@samforsk.no, mob. [91897239](tel:91897239)
- SINTEF Digital ved Arnhild Myhr: mail arnhild.myhr@sintef.no, mob. 41 34 85 24.
- Personvernombud ved NTNU Samfunnsforskning Ragnhild Birgitte Overland: ragnhild.overland@samforsk.no

Har du spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig
Ann-Lene Fadnes Gregersen

Forskningsansvarlige
Gudveig Gjørund og Arnhild Myhr

Vedlegg 2 – Intervjuguide, hjelpere

Intervjuguide Elevtjeneste-appen. Hjelperne.

Innledning:

- Bakgrunn, stilling, arbeidsoppgaver
- Fortelle kort hva de vet om Elevtjenesteappen

Prosess

- Implementering
- Oppfølging av hjelperne
 - o fra «eiere» av appen,
 - o fra Nærøysund kommune
- Drifting av appen
- Teknisk/praktisk funksjonalitet av appen

Resultat

- Gjennom elevtjeneste appen – hvordan de har kunne hjulpet elevene
- Hva mener du du har hjulpet elevene mest med?
 - F.eks. rådgivning
 - F.eks. psykisk helse
 - F.eks. annet
- Fortell om hver av disse

Effekt

- Tror dere det har noen effekt for elevene?
- Fortell om forskjell på deres tjenester med og uten appen.

Avslutningsvis:

- Ønsker for Elevtjenesteappen videre?
- Videre utvikling –
 - o hva skal bestå,
 - o hva skal bort,
 - o hva bør endres?

Vedlegg 3 – Intervjuguide, Elevrådet

Intervjuguide. Ungdomsrådet. Elevtjeneste-appen.

Innledningsvis går vi gjennom:

- Informasjonsskrivet – og hva det som står der betyr for dem
- Intervjuregler (vi skal ikke høre om problemer/utfordringer, kun om deres kjennskap til og inntrykk av Elevtjenesteappen).

Hva tenker dere på når vi sier Elevtjenesteappen?

- Hvem er den for?
- Hvorfor er den utviklet?
- Hvilke tjenester kan den tilby?

Har Elevtjenesteappen noen gang vært et tema her hos dere i Ungdomsrådet?

- Hva har i tilfelle blitt snakket om rundt den?

Har Elevtjenesteappen noen gang vært et tema på deres respektive skoler?

- Hva har i tilfelle blitt snakket om rundt den?

Fortell om hvordan dere opplever at Elevtjeneste-appen fungerer for deres aldersgruppe/klassestrinn?

- Er det nyttig med en slik app?
- Hva (hvilke funksjoner/hjelpere) har dere inntrykk av fungerer bra?
- Hva (hvilke funksjoner/hjelpere) har dere inntrykk av fungerer dårlig?
- Hvordan synes dere om følgende egenskaper ved appen:
 - o Responstid
 - o Funksjonalitet
- Har dere inntrykk av at Elevtjenestappen har hjulpet noen av deres jevnaldrende?
 - o Hva har den hjulpet med?
- Hva skal til for at Elevtjenestappen skal brukes mer? Hvordan tilpasse den slik at flere kan bruke den?
 - o Noe som bør gjøres med det tekniske/praktiske (brukergrensesnittet)
 - o Andre typer tjenester/hjelpere som bør inn/ut?

Avslutningsvis:

- Hva vi kommer til å bruke informasjon fra intervjuet til
- Igjen – hvor de kan henvende seg hvis de har spørsmål
- Takk, takk

Vedlegg 4 – Spørreskjema

1. Evaluering av tiltaket «Elevtjeneste-appen»

«Elevtjeneste-appen» er en av Nærøysund kommunes folkehelsesatsninger i forbindelse med det nasjonale Program for folkehelsearbeid i kommunene. Gjennom Elevtjenesten-appen kan elevene nå frem til ulike «hjelpere», som helsesykepleiere, rådgivere, PP- og Oppfølgingstjeneste m.m., digitalt og anonymt. Målet med innføringen av appen var å senke terskelen for å søke hjelp for elevene, gjøre det enklere å gi hjelp for «hjelperne», og derigjennom styrke unges psykiske helse i Nærøysund. Hensikten med spørreundersøkelsen er å få innsikt i hvordan du har det, om du har tatt i bruk appen og i tilfelle hvordan den har fungert for deg.

2. Jeg har mottatt og forstått informasjon om Nærøysund kommune sin Evaluering av tiltaket "Elevtjeneste-appen", og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet.

(Oppgi kun ett svar)

Jeg ønsker IKKE å delta i undersøkelsen

Jeg samtykker til å delta i undersøkelsen

3. Er du gutt eller jente?

(Oppgi kun ett svar)

Gutt

Jente

Vil ikke svare

4. Jeg går på

(Oppgi kun ett svar)

Ungdomsskole

Videregående skole

5. Jeg går på

(Oppgi kun ett svar)

Rørvik skole

Nærøysundet skole

Kolvereid Skole

Austafjord skole

Ytre Namdal Videregående Skole

Val videregående skole

6. Har faren og moren din utdanning på universitet eller høyskole?

(Oppgi kun ett svar)

Ingen

En

Begge

7. Har familien din hatt god eller dårlig råd/økonomi de siste to årene?

(Oppgi kun ett svar)

Vi har hatt god råd hele tiden

Vi har stort sett hatt god råd

Vi har verken hatt god råd eller dårlig råd

Vi har stort sett hatt dårlig råd

Vi har hatt dårlig råd hele tiden

8. Er du enig eller uenig i følgende utsagn om hvordan du har det på skolen?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Helt enig

Litt enig

Litt uenig

Helt uenig

Jeg trives på skolen

Lærerne mine bryr seg om meg

Jeg føler at jeg passer inn blant elevene på skolen

Jeg kjeder meg på skolen

Jeg gruer meg ofte til å gå på skolen

9. Dersom du føler deg utafør eller trist og trenger en å snakke med, har du noen du kan prate med?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

Vet ikke

10. Har du hatt noen av disse plagene i løpet av siste måned?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Ingen ganger

Noen ganger

Mange ganger

Daglig

Hodepine

Andre fysiske plager (for eksempel kvalme, vondt i magen, smerter i ledd, nakke eller muskler)

11. Har du i løpet av den siste uka vært plaget av noe av dette:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ikke plaget i det hele tatt	Lite plaget	Ganske mye plaget	Veldig mye plaget
Følt at alt er et slit	☐	☐	☐	☐
Hatt søvnproblemer	☐	☐	☐	☐
Følt deg ulykkelig, trist eller deprimert	☐	☐	☐	☐
Følt håpløshet med tanke på framtida	☐	☐	☐	☐
Følt deg stiv eller anspent	☐	☐	☐	☐
Bekymret deg for mye om ting	☐	☐	☐	☐
Følt deg ensom	☐	☐	☐	☐

12. Opplever du press i hverdagen din?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ikke noe press	Litt press	En del press	Mye press	Svært mye press
Press om å se bra ut eller ha en fin kropp	☐	☐	☐	☐	☐
Press om å gjøre det bra på skolen	☐	☐	☐	☐	☐
Press om å gjøre det bra i idrett	☐	☐	☐	☐	☐
Press om å ha mange	☐	☐	☐	☐	☐

følgere og
likes på
sosiale
medier

13. Har du opplevd så mye press den siste uka at du har hatt problemer med å takle det?

(Oppgi kun ett svar)

Ikke i det hele tatt

I liten grad

I stor grad

I svært stor grad

14. Hvor mange ganger har du brukt følgende helsetjenester i løpet av de siste 12 månedene?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Ingen ganger

1-2 ganger

3-5 ganger

6 ganger eller
mer

Helsesøster på
skolen
(skolehelsetjen-
esten)

Helsestasjon
for ungdom

Fastlege

Psykolog

Legevakt

Sykehus

15. Nærøysund kommune har siden 2018 innført den digitale tjenesten Elevtjenesten. Har du hørt om dette tilbudet?

(Oppgi kun ett svar)

Ja, jeg har hørt om dette tiltaket

Nei, jeg har ikke hørt om tiltaket

16. Har du benyttet deg av elevtjenesten?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei - Gå til 27

17. Hvor ofte har du benyttet deg av Elevtjeneste-appen?

(Oppgi kun ett svar)

Svært sjeldent

Sjeldent

Av og til

Ofte

Svært ofte

18. I hvilken grad fikk du hjelp i Elevtjeneste-appen?

(Oppgi kun ett svar)

Ingen nytte

Liten nytte

Verken eller

Noen nytte

Stor nytte

19. I hvilken grad er du fornøyd med Elevtjeneste-appen?

(Oppgi kun ett svar)

Ikke fornøyd

Lite fornøyd

Verken eller

Litt fornøyd

Veldig fornøyd

20. Hva er du fornøyd med når det gjelder appen?

21. Hva er du misfornøyd med når det gjelder appen?

22. I hvilken grad opplever du at elevtjenesten imøtekommer dine behov slik at du har det bra?

(Oppgi kun ett svar)

Ingen grad Liten grad Verken eller Noen grad I stor grad

23. Hvor fornøyd er du med hjelpernes responstid fra du sender spørsmålet til du får svar?

(Oppgi kun ett svar)

Ikke fornøyd Lite fornøyd Verken eller Litt fornøyd Veldig fornøyd

24. Hva slags hjelp har du brukt appen MEST til å få?

(Oppgi kun ett svar)

Personlig hjelp Praktisk hjelp Hjelp med nåværende utdanning Hjelp til skole/karriere

Annet

25. Hvilke hjelpere har du benyttet? Eller noen du savner i appen?

26. Synes du det er lettere å spørre om hjelp når du kan ta kontakt i Elevtjenesten-appen?

(Oppgi kun ett svar)

Ingen grad Liten grad Verken eller Noen grad I stor grad

27. Hvor viktig er det for deg å ha muligheten til å være anonym i Elevtjenesten-appen?

(Oppgi kun ett svar)

Ingen grad

Liten grad

Verken eller

Noen grad

I stor grad

28. Hva skal til for at du skal benytte deg av elevtjenste-appen?

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

www.trondelagfylke.no